49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1645 Կ. ՊՈԼԻՍ — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 31 ՀՈԿՏ. — 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1906 — 27 ՌԱՄԱԶԱՆ 1324 — 31 ԹԵՇՐԻՆԻ ԷՎՎԵԼ 1322

Journal Armenien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى وسياسى غزته‌در
صاحب امتيازى: اوهانس قيصر
اداره‌خانه‌سى: باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Օտարաշխարհի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՆԱԽԱՆՁԻ ՈԳԻՆ, ԲԱՄԲԱՍԱՆՔԻ ԼԵԶՈՒՆ

«Հինցած նիւթ մը» առարկեն գուցէ, ընթերցողներ. այո՛, յաճախակի գրապայքարներով ծեծուած ու ծամկուած մոլութիւն մըն է ըստ ինքեան չօշափածս, որ սակայն չպիտի կորսնցնէ իր այժմէութիւնը՝ ցորչափ դարերու ընթացքին մէջ կայ՝ ու կը մնայ ան, իբր ժողովրդեան տկար մէկ ջիղը։

Գրապայքարները կը մղուին անդադար, աւելի կամ նուազ ուժգնութեամբ, այլ քիչեր կ'անդրադառնան սա կէտին թէ փորձութեան մը լուրջ ճանաչումը պէտք է նախ, արդիւնաւորապէս մաքառելու համար անոր գոյութեան դէմ։ Ներկայիս այդ կէտին մէջ կ'ուզեմ ծանրանալ ես, մէկ ամփոփ նախագիծը պարզելով ակնարկուած մոլութեան։

Մարդկային բնազդումներուն է՛ն ճիւաղայինը, զգացումներուն հակամարդկայինը և ծայրայեղօրէն անտանելին է չար նախանձը, ունակութիւն մը, որուն գոյութիւնը չենք կրնար ուրանալ դժբաղդաբար ընկերային շրջանակներու մէջ, դասակարգի և տարիքի ամէն խաւերէն ներս, անխտիր։ Զիրար չքաշելու, անյաջողութեան մատնելու ձգտումը, մէկզմէկ բամբասելու խելխօլ մարմաջը այլեւս տիրապետող կարեւորութիւն մը ստացած են կարծես ամենուրեք առօրեայ կեանքին մէջ։

Օրօրոցին մէջ իսկ, երբեք չէ՞ք նշմարած երկու հասակակից մանուկներու բնածին նախանձը մէկզմէկու հանդէպ, մին չէք կրնար սիրել առանց միւսը սիրաշահելու, հապա թէ առաջինը գրկած էք գգուելու համար՝ երկրորդը ակնյայտ դժկամակութեամբ մը, խոժոռ դէմքով մը կը դիտէ ձեր արարքը. երբեմն կը մօտենայ ու իր մանկական թոթով լեզուին անկապ դարձուածքներովը ամբողջ ճարտասանութիւն մը ի յայտ կը բերէ իր ընկերը ատելի՝ և ինքզինքը միայն սիրելի պարձնելու համար յաչս ձեր։ Եթէ ասոնցմով ալ չյաջողի նպատակին մէջ, կուլայ, կը կանչուըռտէ մինչեւ որ ստիպուիք ակամայ վտարել փոքրիկը ձեր գրկէն։ Մանուկի մը քինախնդրութիւնն ու նախանձի ոգին հոս չի վերջանար դեռ. երկու փոքրիկներ միաժամանակ չեն կրնար ձգուիլ մէկտեղ. հակառակ պարագային՝ զիրար խոշտանգելու և ծեծելու նախանձոտ փորձերուն մէջ, անակնկալ վտանգներու դուռ կը բանան յաճախ։

Պատանեկութեան տարիքին մէջ, դպրոցի գրասեղաններուն վրայ միեւնոյն ոգին է որ կը յածի, միեւնոյն ոգին որ կը սլքտայ մանուկ հոգիներուն չուրջ։ Ուսանող մը չի կրնար դասերուն մէջ յաջողակ ըլլալ, առիկա կարծես յանցանք է իրեն համար։ Իր ինքնին ուշիմութեամբ կամ յարաջան աշխատութիւններով հապա կը յաջողի լաւագոյն թիւ մը խլել քննութիւններուն մէջ և կամ պատուոյ յիշատակութիւն մը իր ուսուցիչներէն՝ ահա նախանձի վիվլուկը ծայր կուտայ դասընկերներուն բերնէն. մէկ վայրկեանի մէջ լեգէոն մը կը գտնէ իր դէմ վայբերան հակառակորդներու՝ որոնք բրար գալով ամէնքը, քմածին յերիւրանքներու մէջ կը կարծեն տեսնել իրենց ընկերոջ յաջողութեան պատճառը։

—«Աչառութիւն կայ, աչառութիւն. կը գոռան անոնք բողոքի չնչտերով, տարւոյն կամ քննութիւններու ընթացքին՝ դասերուն մէջ մեր վրայ ինչ առաւելութիւն կրնայ ունեցած ըլլալ ատիկա, վորս այդչափ կ'արժանացնեն։»

Եւ ահա իրենցմէ ուրիշ մըն ալ որ կը ձայնէ հեգնօրէն. «—Ինչո՞ւ դուք ալ հարուստի տղաքներ չեղաք (թէ որ հարուստ կը կարծեն ննթական) եթէ կ'ուզէիք ատոր բաղդին տիրանալ. կամ ո՞ր ատեն փորձեցիք սիրելի ըլլալ դասատուին, որ ձեզի ալ խոշոր թիւեր տալու չը զլանար, և հիմա ելեր աչառութեան խօսքեր կ'ընէք....»

Ու համակ նախանձի ոգիէն բղխած իրենց տղայիկ պատճառաբանութիւններուն մէջ յաճախ բարեկամական կապակցութիւններ, մօտիկ կամ հեռաւոր ազգականութիւններ կ'ստեղծեն տղուն ընտանիքին և այսինչ ու այնինչ ուսուցիչներուն միջև, աչառութիւն մը ակներև ընելու համար պարզապէս։

Այս դասակարգին պատկանող աշակերտները՝ —ցաւ է ըսել— նշմարելի ոչ՛ . . կարող են սորվիլ ու կատարելագործել մէն մի յառաջդիմական քայլափոխի, այլ միայն ուսումը թէ ինչպէս կարելի է մղում տալ նախանձի զգացումին, իրենց կոչումն է և մասնագիտութիւնը պիտի ըլլայ այդ, որուն մէջ յաջողելու ամէն յոյս կը մարմնացնեն և ապագային՝ չարանախանձ հակառակորդներ, բամբասող լեզուներ կ'ըլլան անոնք, իրենց հետեւած ո և է ասպարէզին մէջ։ Արհեստաւորնե՞ր եղան, բանսարկու լեզունին առջեւ ձգած՝ ամէն ճիգ կը թափեն իրենց արհեստակիցները տապալելու, անոնց վարկը կոտրելու համար. Արուեստագէտներ կամ գիտնականնե՞ր եղան, նոյն չարաչչուկ ոգին է որ կ'առաջնորդէ զիրենք կեանքի ուղիէն։ Գրագէտներ կամ քննադատնե՞ր եղան, դարձեալ նոյն ոգին է որ կը տիրապետէ իրենց գրութիւններուն մէջ. իրենց քննադատութիւնները հաստատուն խարիսխ մը չունին, այլ նախանձի և բամբասանքի վրայ հիմնուած են առհասարակ։

Սակայն նիւթէս չեղում մը ըրած պիտի ըլլայի հոս՝ մանաւանդ շրջանակներու մէջ սահմանաւորելով նախանձի ոգին. չըսի՞ արդէն թէ նոյնն է ան՝ ընկերային խաւերու համար, ամենուրեք։ Ինչ որ կ'ուզէի մատնանշել, սա իրողութիւնն է թէ առօրեայ յարաբերական կեանքի մէջ ամենէն աւելի աչքի կը զարնէ անոր գոյութիւնը։

Մտերմական մթնոլորտի մը տակ կ'ապրիս, յարաբերութիւններ կը մշակես, համակրութիւններ կ'ստեղծես շուրջդ, բայց մի կարծեր թէ տեւական պիտի ըլլան այդ համակրութիւնները. շատ անգամ կը հանդիպիս անանկ արտառոց նկարագրի տէր անձերու, որոնք միշտ իրենցմէ ստորադասներուն կ'ուզեն հետամտիլ, մեծութիւննին զգալի ընել տալու համար ընկերակցութիւններու մէջ. ատոնք կը տեսնուին հետդ, կը մօտենան ու կ'ընկերանան քեզի, լոկ այն խղճուկ վարանութեամբ և անտի հաւատքով թէ՝ իրենց ներկայութեանը երկրորդական դիրք մը պիտի ունենաս դուն։ Եւ ահա օր մըն ալ միայնակ կը գտնես ինքզինքդ, հեռու մտերմական շրջանակէն, ո՞ւր են երբեմն քեզ շրջապատող համակիրները. մէկ օրէն միւսը հեռացեր են ատոնք, և հիմակ իրենց լեզուին չքաշողական չհասակակցութիւններուն արձագանգը կը հասնի ականջդ. ինչո՞ւ այս ամէնը. —որովհետև ո և է վարմունքով կամ գործքով ապացոյցը տուեր ես իրենցմէ գերադաս ըլլալուդ....։ Եթէ կեանքի մէջ անփորձ մըն ես դեռ, առաջին առթիւ չպիտի ուզես հաւատալ այս արտառոցութիւններուն, բայց իրականութիւնը որ առջեւդ է, վերջապէս պիտի հաստատէ քեզ համոզումիդ ճշմարտութեանը մէջ։

Շիտակը, կարեկցութենէ տարբեր բանի արժանի չեմ տեսներ ես այս դասակարգի նախանձորդները, պարզապէս արարածներ, որոնք ծայրայեղ ինքնահաւանութեան վիրաւորանքին մէջ խելամտութիւն չունին բաւական, գոնէ ատեն մը պարտկելու համար իրենց վատթար զգացումը։ Թէ ինչ արդիւնք կրնան ունենալ այդ զգացումներն ու չարախօսութիւնները դիմացինին վրայ. վերջինին խառնուածքէն կախեալ է ատ պարագան. ընդհանրապէս խօսելով՝ անոնք լուռ մը խայթուածքին ազդեցութիւնը կ'ընեն ենթարկուողին, անուշ կեանքի մը վայելքը տալով յաճախ... բայց լուռ խայթուածքն ալ իր տաղտուկներն ու անտեղութիւնները ունի վերջապէս նեղսիրտ հոգիներու վրայ, որոնք՝ այդ կերպով, յաղթութեան խօսուն ապացոյցները կ'ըլլան նախանձորդին։

Երկու խօսք ալ, նախանձի ծագման ու դարմանին վրայ։ Ժառանգական մոլութիւն մըն է ան երբեմն, աւելի սարսափելի քան անբուժելի ախտ մը. իսկ շատ անգամ ապրուած միջավայրին պատահարները կը ծնցնեն այդ մոլութիւնը տղուն մէջ. վերջին պարագային դժուար չէ առաջքը առնել. ո՛չ ապաքէն ամէն անբուժելի ախտ իր նախաքայլին մէջ կրնայ խափանուիլ։ «Ծուռ ծառը պզտիկուց կը շտկի, կ'ըսէ առածը՝ զոր հաստատելով ես ալ կ'ըսեմ թէ կարելի չէ արմատախլել յոռի ունակութիւն մը, երբ լայն տեղ մը գրաւած է ան, մարդու մը նկարագրին կազմութեանը մէջ։

Այս նկատումներով՝ մանուկներու դաստիարակութեան մէջ լաւագոյն գործը եղած պիտի ըլլար մտքի զարգացումէն առաջ հոգ տանիլ սրտի ազնուացման։ Լրագրական սոյնօրինակ դատափետումներն ու թելադրութիւնները՝ թուղթի վրայ մնացող ճամարտակութիւններ պիտի մնային լոկ, եթէ կրթական մարմիններ չեն ուզեր օգտուիլ իրենց ինկած բաժնէն, և փոխադարձաբար օգնել իրենց պաշտօնին կիրարկութեան մէջ։

Ուրեմն ծնողքներ և ուսուցիչներ՝ բարոյական պատիժներուն էն խիստն ու ազդեցիկը թող տնօրինեն նախանձոտ մանուկներուն, և կարելին ի գործ թող դնեն մատաղ սրտերէ ներս արգիլելու համար մուտքը նախանձի սերմերուն՝ որոնք տակաւ ծիլ արձակելով տղուն կոյս էութեանը մէջ, օր մըն ալ զօրեղ ազդակները պիտի ըլլան անոր նկարագիրը ի հիմանէ քայքայելու։

ՅԱԿՈԲ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՀԱՄՄԷ՞

Բարև՛ս

Նխամեծայ դադարիս պատճառաւ ընթերցողներս զիս մեռած կարծեր են և նոյն իսկ ոմանք բաւական վշտացեր են... մահուդ չընդունելնուն համար։

Սակայն, կը փութամ ուղղել այդ անախորժ վրիպակը՝ յայտարարելով թէ տակաւին չեմ մեռած և կ'ապրիմ՝ ի մեծ երջանկութիւն յարգելի ժամանակակիցներուս անշուշտ։

Եթէ երկու շաբաթ ամբողջ — գրեթէ մը դարեր ինծի համար — լուռ կեցայ, պատճառը ա՛յն էր որ՝ «իքի ճամպազ պիր իփտէ օյնայամազ», առած մը որուն առածային եղրակացութիւնն է գործեալ «Իքի գարփուզ պիր գօլթուգա սըղմազ»։

Ընթերցողներս քաջ գիտեն թէ այս տողերը գրողը՝ խմբագիր ու գերասան է միանգամայն, ու եթէ միմիայն խմբագրութիւնով ջանայ գոհանալ՝ անկուշտ կը մնայ, և եթէ միմիայն գերասանութիւնով փորձէ շատանալ՝ դարձեալ անկուշտ կը մնայ։

Բայց երբ այս երկուքը քով քովի գան՝ այն ատեն... Վ. Փափազեանին նման անձնական կառքով կը պտըտիմ, որովհետեւ ըսուած է թէ... երկու կէս մէ՛կ ամբողջ կը կազմեն։

Երբ միմիայն գերասան ըլլամ՝ կէս մարդ մըն եմ, միմիայն խմբագիր ըլլալով՝ դարձեալ կէս մարդ կը մնամ։ ահա՛ թէ ինչո՛ւ այցաքարտերուս մէջ կ'աւելցնեմ «խմբագիր-գերասան» ազնուապետական տիտղոսը, ինչ որ սակայն դժբաղդաբար ներէն մեծ վաւաշութիւն չի ներշնչեր պարոն գերձակին։

Սրդ, աւարտող ներկայ շրջանը գերասաններու պանքէաութեան շրջանն էր, որուն միջոցին ամէն գերասան մէջ մէկ քիչ Ռոչիլտ ու Ռոքֆէլլըր կը դառնայ, և չպիտի ներէիք կարծեմ որ Ռոչիլտ մը ու Ռոքֆէլլըր մը գար ձեզի զըօսցնել։

Ու ամբողջ այս ամիսը գրիչս չառի ձեռք, ո՛չ թէ յօդուած թխելու, այլ ո՛չ իսկ ստացած սիրային նամակներուս պատասխանելու համար։

Սակայն հիմա որ այդ շրջանը կ'աւարտի և քսակս կը սկսի նիհարնալ, ո՛հ, զգալապէս — նիհարութիւն մը՝ որուն դարմանը Տքթ. Խորհրդեան անգամ չկրնար գտնել — միտքս կ'իյնայ թէ ես Մանզումէի յարգելի խմբագիրներէն մէկը ըլլալու անսահման պատիւը կը վայելեմ։

Մարդ առանց հացի, կեանքը առանց հաւատքի, կին մը առանց իր ճիղերուն, երգչուհի մը առանց իր պաշտողներուն, և...

Թօլայեան՝ առա՛նց իր Մանզումէին։ Միթէ կարելի՞ է։

Ե. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

ՍԵՒԵՐԷԿ

Սեւերէկ կը վայելէ ամառնային բարեխառն կլիմայ, նա մանաւանդ նոյն եղանակին զովացուցիչ զեփիւռով գիշերներ։ Սեւերէկ գաւառը կը գրաւէ Միջագետքի՝ Եփրատայ ձախ եզրին հիւսիսային մասը։ Բարձրավանդակներէ զերծ՝ լայնածաւալ դաշտը կը ծածկեն անջրդի, բայց միանգամայն արգասաւոր այգիներ և բերրի վարուցանի արտեր, որոնց մէջ իրենց կանանչ եզերումով իբրև ովասիսներ, տարածուած կ'երեւին սառնորակ ջրերու հորեր և վրանաբնակներու խումբեր։ Ամբողջ գաւառը որ 10-12 գիւղախումբեր պարունակող հսկայ տարածութիւն մըն է. բնաւ տեսութիւն արգիլող նշանակելի բարձրաբերձ չունի գրեթէ. միշտ հեռաւորութեան շրջանակը մշուշն է որ կը հորիզոնէ լայնատարած դաշտին կողմերը։ Ասոնց հետ ոչ նուազ հաճելի տեսարան մը կ'ընծայէ տափարակ գետինը ցանցող «Տիարպէքիր-Ուրֆա» խճուղին և բազմաթիւ հասարակ պողոտաներ, որոնց վրայ կառքերու չարքեր, երկարաձիգ ուղտակարաւաններ օրն ի բուն կ'երթան կ'անհետին հորիզոնի մթութեան մէջ և նորէն ծնունդ կ'առնեն անկէ։ Սոյն մեքենական յամր երթեւեկութիւնէն կը լեցուի Սեւերէկի հրապարակը մեծ մասամբ արմտիքով, և իբրև կեդրոն այդ նիւթին, փոխադարձաբար՝ կարաւաններով կը բաժնէ զայն շրջակայ գաւառներուն։ Ջնքուշ, Բալու, Չերմուկ, Արղնի, Տիարպէքիր և Բղի ու Մուշ որոնք ցորենին և խաղողին հաւասարակշիռ գինը կամ անտարապայման աղուէնը Սեւերէկի կը պարտին։ Սեւերէկի առաւելութիւններէն մին է իբրև ցամաքային նաւահանգիստ ճանչցուիլը։ Թուրքիոյ ներքին նահանգներէն հարաւային նաւահանգիստներուն հետ յարաբերող վաճառականական կարաւաններուն չուկէտը և մանաւոր կայանը հոս է։ Հալէպի վաճառքներուն մեծ մասը անկէց վաճառանոցներէն կը փոխադրուին շրջակայ գաւառներէն չատերուն։ Սեւերէկ կը բաղկանայ 8—9000 անուոր բնակչութենէ և ունի 1200ի չափ կրպակներ։ Հրապարակին վրայ կ'սպառին եւրոպական և տեղական ապրանքներ զանազան ձեւով ու ճաշակով։ Սեւերէկի գլխաւոր արտածելիք նիւթերն են՝ արմտիք, խաղող, խաղողէն շինուած անուշեղէններ, գորգ, գունագեղ կապերտներ, թաղիք, վրանի և այլն չալեր, բուրդ, արջառ, իւղ, պանիր։ Կ'արժէ տեսնել տեղւոյս չուկան՝ ուր այլազան բազմալեզու ցեղերու հոծ ժխոր մըն է կը վխտայ։ Եւրոպական ճաշակաւ հագուող վաճառականներու և պաշտօնատարներու հետ ակնահաճոյ հակապատկեր մը կը կազմէ պարեգօտաւոր տեղացիներու և կիսամերկ ու չապիկաւոր աբաններու խառնուրդը, որոնց իւրաքանչիւրը իր լեզուաւ կը խօսի կը կանչուըռտէ անգիտակ իր ձայնին ընկերացող տարբեր բարբառի մը։ Սեւերէկի խառնուածքը անհրաժեշտապէս գիտնալու է թուրքերէն, քիւրտերէն, արաբերէն, արեւելեան - քիւրտերէն (Տմլի). ուրիշ կերպով առեւտուրի կամ սակարկութեան գործը կը դժուարանայ։ Վերոյիշեալ թուով տուներնը կը բաղկանան գլխաւորաբար թուրք, քիւրտ, արաբ, հայ, ասորի և հրեայ ազգերէն։ Թուրք, քիւրտ և արաբ կը հաշուուին իբր 6—7000 տուն, մնացեալը միւս ազգերէն են իբր 2000 տուն։ Մահմէտականներն ունին 10 հատ մզկիթ և նոյնքան ալ դպրոցներ և մէկ մէտրէսէ։ Միւս քրիստոնեայ ազգեր և հրեայք ունին իրենց առանձին եկեղեցիներն ու դպրոցները։ Հայ հասարակութիւնը կը հաշուուի իբր 700 տուն, որոնցմէ 40 տունը հայ-բողոքական և 70 տունը հայ-հռոմէական են. իւրաքանչիւր եկեղեցի ունի իր հոգեւոր պաշտօնեան ու դպրոցը։ Զուտ հայ հասարակութիւնը ունի մէկ եկեղեցի Ս. Թորոս անուամբ և երկու քահանայ Տ. Մարտիրոս Բարագամեան (որ է նաեւ տեղւոյն Առաջն. Փոխանորդը) և Տ. Յարութիւն քհն.։ Առ այժմ միայն մանչերու յատուկ դպրոց մը ունին, որն որ Արժ. Փոխանորդ Հօր և Պատ. Թաղ. Խորհուրդի ուսումնասիրութեան ու տեղւոյն փութաջան հոգաբարձութեան շնորհիւ օր աւուր բարեզարդուելու վրայ է։ Սեւերէկի թեմին մէջ միայն երկու հայ գիւղեր կը գտնուին՝ Հօշն և Մաէպին անուամբ, որոնց իւրաքանչիւրը թէեւ ունի իր եկեղեցին, սակայն հոգեւոր պաշտօնեայէ զուրկ ըլլալով, այդ 60 տնուոր հաւատացեալները (երկու գիւղին) տեղւոյս քահանաներու այցելութեամբը կը մատակարարուին հոգեւոր պէտքերուն վերաբերմամբ։ Հօշն՝ որ աւելի բազմամարդ է (50 տնուոր) ունի դպրոց մը. որ սակայն պիւտճէի չգոյութեան պատճառաւ խեղճ ու կրակ վիճակ մը ունի։ Իցիւ թէ Ազգ. Պատրիարքարանը բարեհաճէր շրջակայ քաղաքներու մէկուն երկար տարիներէ ի վեր յատկացուցած նպաստը այս գիւղին յատկացնել, որուն մանուկները տակաւ կը մոռնան և մոռնալու դատապարտուած են իրենց մայրենի լեզուն ու հաւատալիքը։

ԱՌԱՔԵԼ ՊԱՊԱՃԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՌՈՒԶՎԷԼԹԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ՔԱՆԱՄԱ.— Նախագահ Ռուզվէլթ իր կնոջ հետ ամերիկեան նաւատորմին ամէնէն նոր մարտանաւը, Լուիզիանա զրահաւորը նստելով ճամբայ ելաւ դէպի Քանամա, պարանոցին վրայ աշխատութեանց վիճակը ուսումնասիրելու և գաղափար մը կազմելու համար ջրանցքին բացման առթիւ աշխատութեանց ընթացքին վրայ։ Ռուզվէլթի ճամբորդութիւնը կարեւոր նախընթաց մըն է, որովհետեւ երբեք պատահած չէ որ նախագահները իրենց պաշտօնավարութեան ժամանակ արտաքին ուղեւորութիւն մը ընեն, այսինքն Միացեալ Նահանգաց սահմաններէն դուրս։ Բայց այս առաջին անգամը չէ որ Ռուզվէլթ իր երկրին շատ մը աւանդութիւններուն հակառակ գործած է։ Քանամայի ջրանցքը, ինչպէս յայտնի է, հակառակ եւրոպացի մասնագէտներուն, հարթ հաւասար ջրանց պիտի չըլլայ, այլ փակոցաւոր։ Անցեալ ամառուան ընթացքին մէջ չինութիւնը յատուկ ռէժիի մը յանձնելու գաղափարէն հրաժարեցաւ ամերիկեան կառավարութիւնը, և որոշեց ընդհանուր մրցում բանալ, որուն պիտի կրնան նաեւ մասնակցիլ եւրոպա-

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(37)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՎԷՊ — ՎԵՍՏԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ը.
ՆՈՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Լիւսիէն՝ կնոջը ճաբոնական ըմբշամարտը սորվելու իղձը տեսնելով, թէեւ առարկութիւն ընել ուզեց, սակայն դքսուհին անոր մօտեցաւ ու աղջիկներէն չլսուելու առտիճան ցած ձայնով,

—Գիտակցա՞ր թէ ինչու համար Ճիուճէց սորվիլ կ'ուզեմ, ըսաւ։

Դուքսը անտարբերութեամբ ուսերը թօթուեց, որով հասկցնել կ'ուզէր թէ ամէն բան լմնցուցինք, հիմա ալ մարմնամարզի տեսակները փորձելու ելանք։ Սառա ալ աւելի ցածցնելով ձայնը,

—Չլսեցի՞ր, ըսաւ, ի՞նչ ըսաւ աղջիկը, այդ ճաբոնական Ճիուճէց խաղը արուեստ մըն է եղեր, որուն շնորհիւ ամէնէն տկար մարդը ամէնէն ուժովին կրնայ յաղթել։

—Ի՞նչ կ'ըլլայ ատկէ, շեշտեց Լիւսիէն սրտնեղութեամբ, ըմբշամարտութի՞ւն պիտի ընենք։

—Ըմբշամարտութի՛ւն, կարելի է ըմբշամարտութիւն ընել պիտի ստիպուինք, ի՞նչ վստահութիւն ունինք որ Լուկ բռնութիւն պիտի չբանեցնէ մեր վրայ. անանկ պարագայի մը մէջ Ճիուճէցը միայն պիտի կրնայ ազատել մեր կեանքը, հետեւաբար հաճոյքի համար չէ որ պիտի սորվիմ զայն, այլ մեր կեանքը փրկելու և անխորտակելի ու անհաւասար ուժերու դէմ մաքառելու համար։

Դուքսը առարկութիւն չունէր, հիմա ա՛լ աւելի կը մեծնար ու կը վսեմանար կինը աչքին որ անմիջապէս Լիւմօքին մօտենալով.

—Հիմա սիրելի վարպետս հաճեցէք սկսիլ ձեր դասերուն, ըսաւ։

Ճաբոնուհին վայրկենաբար տարօրինակ երեւոյթ մը առաւ, ամբողջ մարմինովը ջիղ կտրեցաւ ու ակնթարթական շուտիկութեամբ Սառայի բազուկը բռնելով անոր անութին տակ անցաւ.

—Հիմա շարժեցէ՛ք, զարկէք, ձեր բազուկը գործածեցէք, եթէ կրնաք, ըսաւ։

Դեռատի Ճաբոնուհին հետզհետէ արագ ու անբացատրելի շարժումներով ատտիճանաբար անգործութեան դատապարտեց կեղծ հակառակորդին՝ Սառայի ձեռուըներն ու ոտքերը և դքսուհին գործնականապէս համոզուելով Ճիուճէցի առաւելութեանը, իր նախապէս մարմնամարզի մասին ունեցած վարժութեան շնորհիւ յաջողեցաւ մեծ ընդունակութիւն ցոյց տալ։

Փորձերը տեւեցին մինչեւ իրիկուն, ուր Սառայի հոգին բերանը եկաւ, այնչափ յոգնեցաւ այս տարօրինակ մարմնամարզէն։ Գիշերը իւրաքանչիւրը իր խցիկը առանձնացաւ և դքսուհին մինչեւ լոյս անխռով քուն մը քաշեց, բոլորովին մոռնալով Լուկն ալ Տուտըհանն ալ, իրենց սպառնող վտանգալից ապագան ալ։

Թ.
ՃԱԲՈՆԱԿԱՆ ԵՐԿԻՐԸ

Նիբբօն կղզին ճաբոնական կղզեխմբերուն ամէնէն մեծն ու ընդարձակն է, որ տարածութեամբ կը հաւասարի Անգլիոյ և Սկովտիոյ։ Այս կղզին մէջն է ճաբոնական մեծ մայրաքաղաքը Թօքիօ ու անոր նաւահանգիստը Եօքոհամա։ Այս նաւահանգստին հարիւր քիլոմէթրնոց երկաթուղին պատմական Ֆուսի մեհեանին առջեւէն կ'անցնի։ Ֆուսի մեհեանը կառուցուած է Ֆուսի Եամա լերան ստորոտը, որուն մշտաձիւն գագաթները իրենց երեք հազար ութը հարիւր մէթր բարձրութենէն կը տիրապետեն այս տաճարին վրայ։ Եէզօ թերակղզին համանուն ծովախորշին եզերը ճաբոնական ոճով կառուցուած հոյակապ դղեակ մը կայ, զոր կ'եզերեն գեղադալար պարտէզներ իրենց բարձրաբերձ ծառերով ու մշտադալար մարմանդներով։ Դղեակին տախտակաշէն մասը, Ճաբոնի ամէնէն յարգի ծառերուն տախտակներէն կառուցուած ու ճաբոնական ջնարակով ծեփուած էր։

Որմերուն վրայ խիստ նուրբ վրձինով ճարտարօրէն նկարուած էին աբեւներ, ջուրեր, ծովեր, մանիշակագոյն բլրակներ, Ճաբոնի ամէնէն նուրբ ու նուիրական ծաղիկներէն fribqambéններ, վերջապէս այն ամէն գեղարուեստի արտադրութիւնները, զորս կրնար յղանալ ճաբոնական վառ երեւակայութիւնը։ Դղեակին վրայ մանաւորապէս պատուոյ տեղ մը կերտուած էր, ուր դրուած էր ճաբոնական զինանշանը։

Այս դղեակը քաղաքին կառավարիչին կնոջ ամէնէն շատ սիրած տեղն էր։ Տիկինը երկու գիշեր առաջ եկած էր հոն, երկու ծառայողներով, որոնք պատուղի անուններով կը յորջորջուէին, ասոնց մէկուն անունը Կեռաս էր միւսինը Ելակ. Այս կարգի միրգի և ծաղիկի անունները ընդհանրապէս ծառաներու յատուկ են Ճաբոնի մէջ և սակայն որովհետեւ Ճաբոնցիները անգլիացւոց հետ յարաբերութեան մտնելէն ի վեր անոնցմէ շատ բան փոխ առած են, կառավարիչին կինն ալ անգլիական նորաձեւութեան հետեւելով իր ծառաները յիշեալ երկու պտուղին անգլիերէն անուամբը կանչելով, Կեռասին Չերի կ'ըսէր, իսկ Ելակին Սթրօպերի։

(Շարունակելի)

ցէք։ Հետեւաբար կարելի է թէ ջրանցը եւրոպացի ձեռնարկուներու միջոցաւ պիտի չինուի, ինչ որ խոր վնասութիւն պիտի պատճառէ Ամերիկացիներուն։

Այս առթիւ Լոնտոնէն հետեւեալը կը հեռագրեն Նայե Ֆրայե Բրեսեի.— Միացեալ Նահանգաց Անկախութեան յայտարարութենէն ի վեր առաջին անգամն է որ Նախագահ մը իր պաշտօնավարութեան շրջանին մէջ օտար հողի վրայ ոտք կը կոխէ։ Իրաւ է թէ Կազմական Կանոնագրքի կամ Օրէնքին մէջ չկայ յօդուած մը, որով Նախագահը արգիլուի Միացեալ Նահանգները թողուլ իր պաշտօնավարութեան շրջանին մէջ, բայց աւանդութեան անգիր օրէնքը միշտ հակառակ էր այսպիսի ուղեւորութեան մը։ Երբ Նախագահ Մաքինլի օդափոխութեան գնաց Թէքսաս նահանգին ծովեզերեայ Էլ Բասօ քաղաքը, Խաղաղականի ափունքին վրայ, վարանեցաւ այցելութիւն տալէ Մեքսիքայի նախագահ Տիարէզի, որովհետեւ հարկ էր ատոր համար Ռիօ Կռանտէն անցնիլ եւ գրեթէ մէկ ժամ օտար հողի վրայ մնալ։ Սակայն Ռուզվէլթ իր ստեղծած նախագահական դէպքերուն ցանկին վրայ նոր մըն ալ կ'աւելցնէ, եւ հին աւանդութիւն մըն ալ կը նետէ փլատակներուն վրայ։

Լուիզիանա զրահաւորին կ'ընկերանան երկու յածանաւեր։ Տէր եւ Տիկին Նախագահ հիւր պիտի ըլլան Բանամայի Հանրապետութեան Նախագահ Տր. Մանուէլ Ամատօր Կուէրրէրոյի։ Այցելութիւնը անպաշտօն պիտի ըլլայ։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՄԷՋ.— Նոր լուրերուն նայելով, ի բաց առեալ Հիրսթը, Տէմօքրաթ կուսակցութեան բոլոր ընտրելիները յաջողած են Նիւ Եորքի ընտրութեանց մէջ։ Իսկ Հիրսթ իր պարտութիւնը կը պարտի միայն Նախագահ Ռուզվէլթէն զատ Թամմանի Հօլի Նախկին պետ Քրօքըրի, որ ինչպէս երէկ գրեցինք, Իռլանտայէն հեռագիր ուղղեց իր ազդեցիկ մարդոց չյաջողցնել Հիրսթի ընտրութիւնը եւ իրենց քուէները Հիւկսի տալ։ Ասիկա սպասուած արդիւնքը ունեցաւ։ Բուն Նիւ Եորքի մէջ, այսինքն Մանհաթան շրջանակին մէջ Հիրթ 60,000 ձայնի մեծամասնութիւն ստացաւ։ Մանհաթանի մէջ Հիրսթ ստացաւ 248,578 ձայն, իսկ Հիւկս 189,024 ձայն։ Նիւ Եորքի արեւելեան մասին գաղթական բնակիչներն ալ, ի մէջ այլոց Ասորիացի եւ Մաճառները, մեծ մասամբ իրենց քուէները Հիրսթի տուին։ Թէեւ Հիրսթ Նիւ Եորքի գիւղերուն քուէարկուներուն խումբումին հետեւանօք չյաջողեցաւ, բայց իր ցանկին մէջ գրուած բոլոր տէմօքրաթ ընտրելիները, պաշտօնատար եւ դատաւոր, որոնց դէմ Ռուզվէլթեանք դառն պայքար մը կը մղէին, ամէնքն ալ ստուար մեծամասնութեամբ ընտրուեցան։ Հակառակ Հիրսթի պարտութեան Տէմօքրաթներուն ա՛յնքան նպաստաւոր արդիւնքը հետեւաբար պէտք է իբրեւ Ռուզվէլթի մէկ պարտութիւնը նկատել։ Առաջին քաղաքական ձախողուածն է աս, զոր կրեց Նախագահը ասպարէզին մէջ՝ որ ցարդ լեցուն էր ամէն յաջողութիւններով։ Ուստի այս ընտրութիւններէն շատ գոհ ըլլալու պատճառ մը չունի Նախագահ Ռուզվէլթ։ Դիտելի պարագայ մըն է որ Հիրսթի կուսակցութիւնը, ի բաց առեալ Նիւ Եորք Նահանգը, մեծամասնութիւն ստացաւ նոյն Նահանգին բոլոր մեծագոյն քաղաքներուն մէջ, Պըֆալօ, Ալպանի, Ռօչէսթր եւ Ութիքա։

Ընտրութեանց արդիւնքին վրայ դատաստան կազմելու միջոցին պէտք է դիտել նաեւ որ Նիւ Եորք քաղաքը գրեթէ միշտ Տէմօքրաթ ընտրող եղած է։ Ռուզվէլթեան ընտրելիին յաջողութիւնը, ինչպէս վերը ըսինք, առաւելապէս պէտք է վերագրել գիւղային շրջանակներուն Հանրապետական ընտրողներուն, որ բուն քաղաքին Տէմօքրաթ մեծամասնութիւնը կը կոխեն։

Ընտրական պայքարին իբրեւ մէկ ամէնէն չահեկան դէպքը պէտք է յիշատակել նաեւ թէ նախագահ Ռուզվէլթի փեսան Նիքոլաս Լօնկուըրթ վերընտրուեցաւ Սինսինաթիի մէջ Խորհրդարանին համար։ Իր կինը իրեն ընկերացաւ անոր բոլոր ճառախօսական պըտոյտներուն ատեն, եւ Անգլիացի Տիկիններուն օրինակին հետեւիլ փափաքելով, ընտրողներուն համակրութիւնը ջանաց ի նպաստ իր ամուսինին դարձնել իր անձնական ազդեցութեամբ։ Լօնկուըրթի դէմ գործաւորական դաշնակցութեան պետ Կոմբըրս մեծ պայքար մը կազմակերպած էր, բայց նախագահին եւ իր չնորհալի աղջկան հանդէպ մեծարանքը յաղթական դուրս հանեց Լօնկուըրթը։

⁂ Վիեննայի ամերիկեան դեսպան Մր. Ֆրէնսիզ Նայե Ֆրայե Բրեսեի աշխատակցի մը Նիւ Եորքի կառավարչին ընտրութեան վրայ խօսելով, յայտարարեց թէ ընտրութեան արդիւնքը այսինքն Հիւկսի յաղթութիւնը յոյժ մխիթարական երեւոյթ մըն է. Դեսպանը հասկցնել ուզեց թէ Նիւ Եորք Նահանգին ժողովուրդը տրամադիր չեղաւ վստահիլ Մր. Հիրսթի, որովհետեւ անիկա աւելի իր անձնական ասպիրական չահերը կը ներկայացնէ քան թէ քաղաքական կուսակցութեան մը, ասկէ զատ, իր ընտրութիւնը ապահովել կ'ուզէր ա՛յնպիսի մէթոտներով, որոնք նոյնիսկ իր քաղաքական ջատագովներուն սաստիկ քննադատութիւնը հրաւիրեցին։ Ապացուցուեցաւ նաեւ որ այդ մեծ համայնքական կեդրոնին ընտրողները որոշեր են չխնալ Հիրսթականութեան եւ այդ բառին նշանակած գաղափարներուն ծուղակին մէջ։ Արտաքին գործոց նախարար Մր. Ռութի բանախօսութիւնը, զոր անցեալ շաբթու արտասանեց, եւ որով Միացեալ Նահանգաց Նախագահ Ռուզվէլթի տեսութիւնները պարզեց, Մր. Հիրսթի ոգին եւ անոր ջանքերը մերկապարանոց ըրաւ, եւ շատ օգնեց Մր. Հիւկսի յաղթութեան, որ ամէնուն կարծիքով իմաստուն, հայրենասէր եւ արդարակորով մարդ մըն է, ըստ ամենայնի արժանի այն բարձր պաշտօնին, որուն կոչուեցաւ։ Դեսպան Ֆրէնսիզ, որուն հայրենիքն է Նիւ Եորք, կրկին ուրախութիւն յայտնեց Ռուզվէլթեան ընտրելիին յաղթութեանը վրայ։

⁂ Թամմանի Օճախին նախկին պետ Քրօքըր, որ հիմա Տըպլին կը գտնուի, Սթանտարտի ներկայացուցչին հետեւեալը խօսեցաւ.—

«Տակաւին վերջնական արդիւնքին վրայ լուր չառի այլ միայն մերձաւոր թիւերուն ի՛նչ ըլլալը գիտեմ։ Ասոնք ըստ բաւականին ճշգիւ կը համապատասխանեն իմ ակնկալութեանս։ Կը հաւատամ թէ այս ընտրութիւնը չինաբար ազդեցութիւն պիտի գործէ Մր. Հիրսթի վրայ, եւ համոզուած եմ որ անիկա պիտի օգտուի այս դասէն։ Իմ կարծիքով Մր. Հիրսթ կոչուած է մեծ դեր մը կատարելու ամերիկեան քաղաքականութեան մէջ։ Եթէ անիկա կարենար իրեն վրայ միացնել իր սեփական կուսակցութեան եւ անկախ ընտրողներուն բոլոր քուէները, 100000 ձայնի մեծամասնութեամբ մը պիտի ընտրուէր։ Այսու հանդերձ, ուժով կռուեցաւ եւ իրաւունք ունի այս մասին հպարտանալու։»

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ.— ՀԱՐՑԱՊՆԴՈՒՄ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՕՐԷՆՔԻՆ ՎՐԱՅ.— Բարիզէ կը հեռագրեն Նայե Ֆրայե Բրեսեի.— Քլէմանսոյի Դահլիճին կացութիւնը պարզուեցաւ ա՛յն հաւանութեան հետեւանօք, զոր Պետութեան եւ Եկեղեցիին բաժանման խնդրոյն վրայ կրօնից նախարարին բանախօսութիւնը գտաւ այսօրուան Երեսփ. Ժողովին մէջ։

Կրօնից նախարար Պրիան երկար բանախօսութիւն մը արտասանեց, պարզելով կառավարութեան դիտաւորութիւնները Օրէնքին գործադրութեան վերաբերմամբ։ Երեսփ. Ժողովին լիակատար վստահութիւնը խնդրեց եւ խոստացաւ ամբողջ օրէնքը կատարելապէս եւ ի՛նչ ոգիով որ քուէարկուեցաւ գործադրել։ (Տափեր ձախակողմէն։) Նախարարը շարունակեց.— «Պետութիւնը խղճի ազատութիւն կը պարտի կաթոլիկներուն, Եկեղեցիին դէմ պատերազմ չի յայտարարեր։ Անկրօն չէ, այլ կրօնային։ Կը յարգէ Եկեղեցիին ազատութիւնը կրօնական սահմանին մէջ։» Պրիան յայտարարեց թէ ինք չգիտնալու կը զարնէ Պապին շրջաբերական կոնդակները, քանի որ Բաժանման Օրէնքէն ի վեր կառավարութեան համար Պապը այլեւս պարզ անհատ մըն է, թէեւ յարգելի անձնաւորութիւն։ Նախարարութիւնը կը կրկնէ թէ Բաժանման Օրէնքը չէզոքութեան օրէնք մըն է։ Քահանաները քաղաքացի պիտի ըլլան։ Միւս եկեղեցիները, բողոքական եւ հրէական,— ընդունած են օրէնքը։ Պապն ալ Քօնքորտային լուծումը ընդունեց, որովհետեւ եպիսկոպոսներ կ'անուանէ Թափուր թեմերուն համար։ Քահանաները ենթարկուած են օրինական ձեւակերպութիւններուն՝ հանգստեան թոշակի արժանի ըլլալու համար։ Հետեւաբար Օրէնքը պիտի գործադրուի իր իսկական հիմերով։ Սակայն Պապը չէ արտօնած Օրէնքին պահանջած կրօնային ժողովներուն կազմութիւնը։ Բայց այդ Օրէնքը պատրաստուած է Ֆրանսայի ընտրողներուն կամքին համեմատ, որոնց մէջ կաթոլիկ աշխարհականներուն պատկանելի դէմքերն ալ կան, եւ եպիսկոպոսներն ալ մեծ մասամբ իրենց հաւաքոյթներուն մէջ այդ Օրէնքին ընդունելութեան համամիտ գտնուած են։ (Բողոքի ձայներ աջակողմէն։) Օտարին ազդեցութեան տակ Վատիկանի գործելու զրոյցներուն ակնարկելով, նախարարը յայտարարեց թէ ինք չի կարծեր որ ուրիշ երկիր մը Ֆրանսայի կացութենէն ուզէ օգուտ մը յառաջ բերել իրենին համար։ Ի՛նչ որ երկրին չահերուն հակառակ է, ա՛ն օտար է միայն մեզի համար, ըսաւ Նախարարը, եւ հաստատեց թէ իրենց երկրին խաղաղութիւնը վրդովող կաթոլիկները ծանր պատասխանատուութիւն կը հրաւիրեն իրենց վրայ։

Պրիան իր այս բանախօսութեամբ, որուն մէջ չափաւորութեան տեսակէտէն բնաւ չըաժնուեցաւ, մեծ յաջողութիւն ձեռք բերաւ։ Ըսաւ դարձեալ արիաբար.— «Ցառաջիկայ Դեկտ.ին եկեղեցիները պիտի չգոցենք։ Հաւատացեալ կաթոլիկները եկեղեցիները բաց պիտի գտնեն, պիտի կրնան իրենց աղօթքը մատուցանել ըստ առաջնոյն, եւ հոգեւորականները պիտի կրնան իրենց սպասաւորութիւնքին ծառայել ըստ առաջնոյն։ Բայց թէ կառավարութիւնը մէկ տարիէն, այսինքն 1907 Դեկտ.ին եկեղեցիները պիտի գոցէ՞ թէ ոչ, այս մասին դեռ չեմ կրնար խօսիլ։ Կրնայ ըլլալ, բայց թէ պիտի ընէ՞ այդպէս, աս ուրիշ խնդիր է։ Պետական Խորհուրդին այս մասին կանոնագրութիւնը Օրէնքին տրամաբանական մեկնութիւնն է, որով խղճի ազատութիւն կը հովանաւորուի եւ կաթոլիկներուն կը շնորհուի իրենց կրօնքին գործադրութիւնը։ Պետական Խորհուրդը տարի մըն ալ պայմանաժամ կուտայ կրօնային ժողովներուն կազմութեան համար, կրնայինք փոփոխել այդ որոշումը, բայց պիտի չընենք զայն։» Պրիան իր բանախօսութենէն վերջ նախարարական վստահութեան հարցը յուզեց, յայտարարելով որ եթէ Երեսփ. Ժողովը համամիտ չգտնուի այս տեսութեան, կառավարութիւնը իր տեղը ուրիշին պիտի տայ։

Երեսփոխան Բէլթան վստահութեան օրակարգ մը ներկայացուց, որով կառավարութեան վստահութիւն կը յայտնուէր, բայց պայմանաւ որ կառավարութիւնը 1906 Դեկտ. 11էն վերջ ամէն անգամ Երեսփ. Ժողովին կարծիքը առնէ եկեղեցական կալուածները կրօնային ժողովներուն յանձնելու պարագային։ Այս օրակարգը Ժողովին մատուցուելէ առաջ Մ. Քլէմանսոյի ներկայացուեցաւ։ Վարչապետը եւ Պրիան բացարձակապէս մերժեցին զայն, եւ յայտարարեցին թէ երկու օր առաջ կառավարութեան եւ Բէլթանի կուսակցութեան (արմատական ձախակողմ) միջեւ արդէն այս մասին համաձայնութիւն գոյացած էր։ Քլէմանսօ Երեսփ. քուլիսներուն եսեւը դարձած հնարքներուն մասին իր բարկութիւնը յայտնեց։ Քլէմանսօ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը ազատ պէտք է ըլլայ Դեկտ. 11էն ետքը եկեղեցական կալուածները յանձնել բոլոր այն եկեղեցիներուն, որոնք կազմեն իրենց կրօնային Ժողովները։ Նախարարութեան բարեկամները, Մօժան եւ Ջէյվաէս, ուրիշ օրակարգ մը ներկայացուցին, որուն հաւանեցաւ կառավարութիւնը։ Ահա այդ օրակարգը.— Երեսփ. Ժողովը կ'ընդունի կառավարութեան յայտարարութիւնը եւ վստահ է իր հաստատամտութեան վրայ Բաժանման Օրէնքին լիակատար գործադրութեան համար։»

ԼՈՆՏՈՆԻ ՆՈՐ ԼՈՐՏ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ.— Նոյ. 9ին, ուրբաթ օր, սովորական չքեղութեամբ, որ «Լորտ-Քաղաքապետներու Հանդէս» անունով ծանօթ է, տեղի ունեցաւ Լոնտոնի նորընտիր Քաղաքապետ Սըր Ուիլեըմ Թրիլօրի հաստատութեան թափորը։ Միջնաքաղաքին բոլոր փողոցները լեցուած էին հարիւր հազարներով հաչուող բազմութեամբ։ Ամէնէն աւելի գեղեցիկ կերպով զարդարուած էին փողոցները այն քաղաքապետական շրջանակին, որ կեդրոնն է Սըր Ուիլեըմ Թրիլօրի բնակութեան։ «Օլտ Պէյլի» դատական պաշտօնարանին դրան առջեւ յաղթական կամարի մը վրայ արձանագրութիւններ գովեստ կը կարդային նորընտիր Լորտ Քաղաքապետին ծառայութեանց, մանաւորապէս Լոնտոնի աղքատիկ դղայոց նկատմամբ, եւ բարեմաղթութիւններ կը պարունակէին անոր համար։ Լըտկէյթ Հիլ հրապարակը եւս արտասովոր կերպով չքեղութիւն մը կը ցուցադրէր։ Ընդհանուր հիացում պատճառեցին այս հրապարակին վրայ բերուած, արեւադարձային տունկերով եւ ծաղիկներով չինուած եօթը բուրգեր, ինչպէս նաեւ 20 ոտնաչափ բարձրութեամբ ոսկեզրուագ չորս աւիւծներ։ Հանդիսական թափորը գրեթէ չորս ժամ տեւեց։ Տողանցութեան միջոցին յոյժ չահեկան եւ հետաքրքրաշարժ էին անցեալ եօթը դարերուն Լոնտոնի քաղաքացիներուն կրած տարազները։ Իւրաքանչիւր դար կը ներկայացուէր պատմական նշանակութիւն ունեցող Լորտ Քաղաքապետի մը միջոցաւ նոյն դարուն տարազներով զգեստաւորուած բազմաթիւ հետեւորդներով։ Երեկոյին աւանդական սովորութեան համեմատ Կիլտհօլի մէջ տեղի ունեցաւ Լորտ Քաղաքապետին հացկերոյթը, որուն մասնակցեցան ամէն նշանաւոր պետական եւ քաղաքապետական պաշտօնատարներ, Խորհրդարանի երկու ժողովներէն անդամներ եւ դեսպանական մարմինին մէկ մասը —գրեթէ 850 հոգի։

Երաժշտական նուագախումբերուն, արհեստապետութեանց զանազան կողմերուն սովորական Քափօրը դրօշակիրներով, մարմնամարզի ընկերութեանց մասնակցութեամբ, Չրանկեր զօրքեր իրենց համազգեստով եւ խողովակներով անցան Լոնտոնի նորընտիր Լորտ Քաղաքապետին առջեւէն, երբ անիկա երդումը ընելու համար բարձրագոյն դատարանին սրահը կը մտնէր։ Լորտ Քաղաքապետը պատմական ոսկեզօծուած կառքին մէջ էր։ Ամէն կողմէ բիւրաւոր հետաքրքիրներ ժամերով կ'սպասէին Նոյեմբերի անձրեւին ներքեւ։

ՆՈՅ. 9Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ԼՈՐՏ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ ՀԱՑԿԵՐՈՅԹԻՆ ԱՌԹԻՒ.— Այս տարի այդ բանախօսութիւնը սովորականէն շատ քիչ չահեկանութիւն ունէր, որովհետեւ փոխանակ վարչապետ Պէնըրմէնի, որ իր կնոջ մահուան համար սգաւոր է, այս տարի Նախարարական քաղաքական բանախօսութիւնը արտասանեց գրեթէ մոռցուած ծերունի Լորտ Ռայբըն։ Ինչպէս ըսինք, հացկերոյթի ներկայ էին 850 հիւրեր, որոնց համար 300է աւելի խոհարար եւ մատուակ կը գործածուէին։ Ապուրին համար միայն 3000 լիպրա կրիայի միս գնուած էր։ Լոնտոնի թերթերը այսօրինակ թիւերով ոչ-հրաւիրեալներուն կը նկարագրեն Լորտ-Քաղաքապետին հացկերոյթին միւս հանգամանքները։

Շաբաթի միւս թերթերը, կ'ըսէ Նայե Ֆրայե Բրեսեի թղթակիցը, երկարօրէն կ'զբաղին Լորտ Ռայբըրի բանախօսութեամբ Լորտ Քաղաքապետին հացկերոյթին առթիւ, ինչպէս նաեւ միւս բանախօսութիւններով, որոնց ամէնն ալ մեծ նշանակութենէ զուրկ են։

Թայմզ կը գրէ.— Կիլտհօլի հացկերոյթը միշտ պատկառելի հանդիսաւորութիւն մը նկատուած է, բայց երէկ իր քաղաքական եւ անձնական չահեկանութիւնը կորսնցուց Վարչապետին ցաւալի բացակայութեան պատճառաւ։ Ամէն ոք կը յիշէ զայն հարուածող ծանր կորուստը, եւ ամէն ոք անկեղծօրէն կը փնտռէր որ Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէնըրմէնի կարելի չեղաւ այս առաջին մեծ առիթին ներկայ ըլլալ, եւ թէ իր բացակայութեան պատճառն ալ իր կենակից ընկերին կորուստն է։ Երկար տարիներէ ի վեր առաջին անգամը պիտի ըլլար որ ազատական նախարարը ներկայ ըլլար եւ իր քաղաքական ճառը խօսէր Կիլտհօլի հացկերոյթին առթիւ։

Սըր Հէնրիի պաշտօնը կատարեց Լորտ Ռայբըն, որ հնաւանդ սովորութեան համեմատ իր բանախօսութեան մէջ աւելի զբաղեցաւ արտաքին քաղաքականութեան գործերով։ Նախ սկսաւ արժանաւոր յարգանք մը ընծայել նախորդ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լէնստաունի ա՛յն եղանակին համար, որով վարեց Մեծին Բրիտանիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը։ Բայց Լորտ Ռայբըրնի բանախօսութիւնը իրեն մէջ չի պարունակեր կարեւոր դիտողութիւններ, ո՛չ արտաքին քաղաքականութեան, ո՛չ ալ Անգլիոյ ընկերային եւ տնտեսագիտական կացութեան մասին։ Քօնկոյի մասին Լորտ Ռայբըն յայտարարեց թէ Պելժիոյ պարտաւորութիւնն է բարեկարգութիւն հաստատել Քօնկոյի մէջ։ Եթէ Պելժիա չընէ զայդ, այն ատեն Անգլիա միւս Տէրութեանց հետ համաձայն պիտի աշխատի բարեկարգութիւնը հաստատել։

Պատերազմական նախարար Մր. Հէլտէյն բանակին կողմէ ապահովցուց ներկաները թէ Պետութեան զինուորական ուժերը իրենց կատարեալ զօրութեան եւ պատրաստութեան մէջ պիտի պահուին։ Չենք գիտեր թէ, կ'ըսէ Թայմզ, նախարարը իր այս դիտաւորութիւնը պիտի կրնա՛յ գործադրել, քանի որ զինուորական ուժերէն շատ բան նուազեցուց։

Նախարարական Թրիպիւն թերթը Վարչապետին բացակայութեան վրայ ցաւ յայտնելէ վերջ, կը գրէ.— Անցեալ տարին Անգլիոյ համար հանդարտ անցաւ, թէեւ դէպքերը պակաս չէին բոլորովին։ Մարոքեան գործին կարգադրութիւնը խիստ գոհացուցիչ երեւոյթ մը եղաւ, թէեւ առաջին անգամ իբրեւ մեծ մտահոգութիւն պատճառեց։ Այդ գործը զօրացուց անգլօ-ֆրանսական բարեկամութիւնը, եւ, ամէն բանէ առաջ, ինչպէս ըսաւ Լորտ Ռայբըն, վերցուց երկու Տէրութեանց միջեւ գտնուած կասկածը, եւ խաղաղութեան համար բոլոր Տէրութեանց անկեղծ փափաքը ի յայտ բերաւ։ Մտահոգութիւն պատճառող այդ Մարոքեան գործին վախճանով բարեկամական յարաբերութեանց ճամբան բացուեցաւ Գերմանիոյ առջեւ։ Չկայ ո եւ է կէտ, ուր մեր չահերը բաղխին Գերմանիոյ չահերուն, եւ Խատարտ Է.ի դիւանագիտութիւնը կը յաջողի, առանց սեւ մթնոլորտ մը առաջ բերելու, ապահով կարգադրութեանց յանգելու։

ՃԱՊՈՆԻ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Ճապոնի ելմտական խորհրդական Թաքահաշիի Լոնտոն այցելութեան հետեւանքով ինչ ինչ շրջանակներու մէջ յառեւեալ կարծիքներ կազմուած են Ճապոնի սեղանաւորական կացութեան վրայ, բայց Թօքիոյէ կը ծանուցուի թէ այս միջոցին Ճապոն բնաւ տրամադրելի դրամի նեղութիւն չի քաշեր։ Ճապոն Լոնտոնի մէջ 52 միլիոն անգլ. ոսկի աւանդ դրամ ունի։ Ապահով կը կարծուի թէ տարւոյն վերջը արտաքին եւ ներքին վաճառականութեան հաշուեկշիռը նպաստաւոր պիտի ըլլայ։ Ցառաջիկայ տարւոյն ելմտացոյցին մէջ եկամուտներէն աւելի եղող ծախքերը պիտի գոցուին պատերազմական տուրքին մնացորդ 10 միլիոն անգլ. ոսկիով։ Վարչային ծախքերը պիտի նուազեցուին, եւ առնուազն 3 ու կէս միլիոն անգլ. ոսկի պիտի վճարէ Ռուսիա իր գերիներուն հաշւոյն։ Նոր փոխառութեան մը կամ տուրքերու բարձրացման մը հարկ չկայ։ Ճապոնի արտաքին վաճառականութիւնը երթալով կ'աւելնայ։ Ասկէց զատ զբօսաշրջիկներուն թիւը հետզհետէ աւելնալով միշտ աւելի դրամ պիտի մտնէ երկրին մէջ։

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՖՂԱՆՍՏԱՆԻ ՄԷՋ.— Կ'ըսուի թէ Աֆղանստան հաւանութիւն տուեր է իր երկրին մէջէն անցնելու անթել հեռագրի գիծ մը, որ պիտի հաստատուի Բէչաուրի եւ Լոնտի Քօթալի ու Երկաթուղիին միջեւ։ Ասիկա ցոյց կուտայ թէ Աֆղանեան իշխանութիւնք կուզեն աւելի սերտ քաղաքական յարաբերութիւններու մէջ մտնել Մեծին Բրիտանիոյ հետ։

ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐ ՆԱՒԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ.— Արմսթրօնկ նաւարանին տնօրէններէն մին Մեքենագործներու Հաստատութեան տարեկան գումարման մէջ խօսելով, յայտարարեց թէ Նաւարանը կրնայ գործ տեսնել կիներուն համար։ Շատ բաներ կան, ըսաւ, զորս անոնց փափուկ մատները աւելի լաւ կրնան ընել քան էրիկ մարդոց աւելի կոշտ մատները։ Կին գծագրիչներու կատարած գործին մաքրութեան մասին հիացում յայտնեց, միշտ կոկիկ եւ մաքուր հագուած կը ներկայանան, եւ ասոր համար միշտ միւս սեռէն աւելի պատկառանք կ'ազդեն։

ԲԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԼԱՅՖԻՆ ՄԷՋ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ.—Սէնի Քաղաքային Դատարանին առջեւ եկաւ դարձեալ կոմս եւ կոմսուհի Քասթէլանի ամուսնալուծման դատավարութիւնը։ Կոմսուհին որ ինչպէս ըսինք, հանգուցեալ Ամերիկացի միլիոնատէր Ճէյ Կուլտի աղջիկն է, կը յայտարարէ թէ երկու միլիոն անգլ. ոսկի կորսնցուց կոմսին չափազանցութիւններուն պատճառաւ։ 110000 անգլ. ոսկի եւս կը պահանջեն առնելիքատէրները կոմսուհիէն։ Դատասրահը դարձեալ խռնուած էր անհագին բազմութեամբ, որուն մէջ կը նշմարուէին Հայ Լայֆի մարդիկ։ Կոմսին փաստաբան Պօնէ շարունակեց իր պաշտպանողական ճառը։ Զաւակներուն խնդրոյն գալով, փաստաբանը ըսաւ թէ կոմսը մանաւորապէս կը փափաքի որ անոնք իբրեւ Ֆրանսայի դաստիարակուին, թէ գոնէ շաբաթը երկու անգամ կարենայ տեսնել զանոնք, եւ վայելէ անոնց ընկերութիւնը շաբաթ մը տարեգլխուն, շաբաթ մը զատկին եւ ամիս մը ամէն ամառ։ Կոմսը կը խնդրէ դատարանէն որ կոմսուհիին արգիլուի իր զաւակները իրեն հետ Ամերիկա տանիլը առանց իր հաւանութեան, որովհետեւ հաւանականութիւն չկայ որ անոնք անգամ մըն ալ Ֆրանսա դառնան։

Դրամական խնդիրներու վրայ խօսելով, փաստաբան Պօնէ յայտարարեց թէ Կոմս Քասթէլան 48,000 անգլ. ոսկի բերած էր իբրեւ ամուսնական օժիտ, եւ թէ, դատարանին վճիռը ի՛նչ որ ալ ըլլայ, կը յուսայ որ կոմսուհին պիտի հրամայուի իրեն վճարել այդ դրամին չահը, որ տարեկան 1500 ոսկի հաշուըւած է։ «Կոմսուհին, ըսաւ փաստաբանը թատերական ոճով մը, չորս միլիոն անգլ. ոսկի հարստութիւն ունի։ Եթէ կ'ուզէ իր զաւակներուն հայրը անօթի թողուլ, ասիկա իր գիտնալիք բանն է։ Վաղը կոմս Քասթէլան բոլորովին պիտի փճանայ, եւ պիտի պարտաւորուի սնանկութիւն յայտարարել։ Եւ անանկ մարդ մըն է որ բնաւ խաղ խաղցած չէ դրամով, եւ որ իր տունէն դուրս բան մը ծախսած չէ։»

Այս յայտարարութիւնը ծիծաղ չարժեց դատարանին մէջ, բայց փաստաբան Պօնէ իր գիտցածէն չշուարեցաւ, եւ իր պաշտպանողականը վերջացուց կոմսէն կոմսուհիին ուղղուած մէկ գիրը կարդալով յուզուած ձայնով.— «Կոմսուհի Քասթէլանի կը մատուցանեմ իր ամուսինին յարգալից սիրոյն հաւաստիքը—սէր մը՝ որ արցունքներով է լցուած։»

Կոմսուհիին փաստաբան Քրուբի կարճ պատասխան մը տուաւ։ Հերքեց պաշտպան փաստաբանին այն յայտարարութիւնը թէ կոմսուհին վկաներ կաշառած է, ընդհակառակն, ըսաւ, կոմսին ծառայութեան մէջ գտնուած մարդիկներուն ըրածներէն խիստ վըշտացած է։

Զաւակներուն գալով, կոմսուհիին մեծ փափաքն է իր զաւակները ո՛չ միայն իբրեւ Ֆրանսայի մեծցնել, այլ բարի եւ վայելուչ Ֆրանսացի մեծցնել զանոնք, եւ ա՛ս է պատճառը ուզեր անոնց խնամակալութիւնը յանձնել իրենց հօրը։

«Կոմսին միակ մտահոգութիւնը իր ձեռք բերել ուզած դրամն է», շարունակեց փաստաբան Քրուբի։ «40,000 անգլ. ոսկի առաջարկեցինք իրեն իր պարտքերը վճարելու համար, տարեկան ալ ցկեանս 6,000 անգլ. ոսկի։ Մերժեց, եւ հիմակ ա՛լ բնաւ բան մը չենք տար, որովհետեւ օրէնքը վճռած է որ ամուսին մը՝ որուն դէմ ամուսնալուծում վճռուի, բան մը պահանջելու իրաւունք չունի։»

Ցետոյ լսուեցան կոմսէն ու կոմսուհիէն առնելիք ունեցող մարդոց բողոքները։ Պահանջատէրներուն փաստաբան Մ. Միլեան (նախկին նախարար) յայտարարեց թէ կոմսն ալ, կոմսուհին ալ վերջին ատրիճան շռայլ էին։ Անոնցմէ ոչ մին փորձ ըրաւ իր ծախքերը կանոնաւորել։ 1901 Ցունիսին, Ամերիկայի մէջ 325,000 անգլ. ոսկի պարտքերու վճիռ տրուեցաւ անոնց դէմ։ Կոմսուհիին շռայլութեան իբրեւ օրինակ մը Մ. Միլեան մէջ բերաւ հանրածանօթ հանդերձավաճառի մը՝ Մ. Վէնսանի մէկ հաշիւը, 23,040 անգլ. ոսկի պարտք ցոյց տուող, եւ Վէնսան չկրնալով զանձել իր դրամը գրաւի տակ դնել տուաւ անոնց մէկ դղեակը։ Երբ դատաւորները դղեակ գացին, կոմսուհին յայտարարեց թէ դղեակը միմիայն իր սեփականութիւնն է։ Ուրիշ մէկ պահանջատէրն ալ է հին կահերու հայթայթիչ Մ. Տիւսէ, որ 1636 անգլ. ոսկի կը պահանջէ Լուի ԺԴ. ոճով բազմոցի մը համար, զոր գնած էին, եւ հիմա ո՛չ դրամը տալ կ'ուզեն, եւ ոչ ալ ետ տալ բազմոցը։

Դատավարութիւնը յետաձգուեցաւ Նոյ. 21ին, ուր պիտի լսուին ուրիշ եւս պահանջատէրներուն բողոքները։

ՔՐՕՆԻԿ

ՄՈՒՇԵՂ Վ.ի եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան ներկայ գտնուելու համար Ատանայէն ու թեմերէն բազմաթիւ ուխտաւորներ գացած էին Սսոյ մայրավանքը։ Ատանայի թեմը որոշած է այս առթիւ 120 ոսկիի նուէր մը ընել Կիլիկիոյ Ս. Աթոռին՝ պայմանաւ որ այդ գումարով նորոգուին վանքին «Ատանայի թաղ» կոչուած ուխտաւորի սենեակները։ Տ. Մուշեղ Վ.ի եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնը կատարուած է Կիլիկիոյ Ամեն. Կաթողիկոսէն, Ատանայի Գաւառ. Ժողովին առաջարկութեամբ եւ Մայր Աթոռոյ Ս. Հայրապետին հաւանութեամբ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հօր կողմէ Բերայի եկեղեցեաց քարոզիչ Տ. Համազասպ եպս. Դիմաքսեան կիրակի օր ընկերակցութեամբ գործակատար Արիս էֆ. Ֆէնճեանի Իտալական դեսպանատունը երթալով Վիքթօր Էմմանուէլ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ շնորհաւորութիւններ յայտնեց դեսպան Իմբէրիալի մարքիզին։

ԴԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ նորակազմ Թաղ. Խորհուրդը Ս. Ցակոբայ տօնին առթիւ իբր մատաղագին կատարուելիք նուիրահաւաքութիւնը յանձնած է Համազգային անկելանոցին հոգեւոր հովիւ Տ. Վրթանէս Վ. Գալըպճեանի։

ԳՈՒՄ-ԳԱՊՈՒԻ Ազգատախնամը ի նպաստ թաղին աղքատ հիւանդներուն տալիք ներկայացումը յետաձգեց Մննդեան տօնէն վերջը։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ Թաղ. Խորհուրդին անդամները մտադրած են իրենց հրաժարականը ղրկել Պատրիարքարան, այն պատճառաւ որ դիւանին անդամները առանց միւս անդամներուն գիտակցութեան թաղին քարոզչին համար շնորհակալութեան նամակ մը ստորագրելով Պատրիարքարան ղրկած են։

ԲԵՐԱՅԻ Ս. Երրորդութեան շրջաբակին մէջ գտնուող դարմանատան մէջ կիրակի առտու կատարուեցաւ հիւանդապահուհիութեան դասընթացքի հետեւած վեց օրիորդներու քննութիւնը եւ վկայականաց բաշխումը։ Քննութենէն վերջ Ազգատախնամի Ատենապետ Տօքթ. Աճէմեան պէյ, գեղեցիկ բանախօսութեամբ մը քաջալերեց հիւանդապահուհի օրիորդները, համակրութեամբ, բարութեամբ, անձնուիրութեամբ, ու համակրելի նկարագրով մը հաճելի ըլլալ իրենց դարմանած հիւանդներուն, եւ չմոռնալ Ազգատախնամը, եւ յիշել երկիւղած յարգանքով մը Տիկ. Մատաթեանի անունը, որ առաջին հաստատողն եղաւ յիշեալ դասընթացքին։

ՊԱԼԸՔԼԸՍԻՐԻ Հայկեան եւ Հայկուհեան վարժարաններու մրցանակաբաշխութեան հանդէսը կատարուեցաւ հոկտ. 22ին կիրակի օր տեղւոյն եկեղեցիին գաւթին մէջ, որ այս առթիւ չքեղապէս զարդարուած էր Օսմ. դրօշակներով եւ աշխանց գեղարուեստական ձեռագործներով եւ նկարներով։ Կը նախագահէր, առաջն. տեղապահ Տ. Կարապետ Ծ. Վ. Մայըլեան, չըր-

Ջապատուած քահանայից դասէն։ Ներկայ էին նաև կառավարիչի օգնականը Վսեմ. Իսկէնտէր էֆ., միւֆթի էֆէնտին, Ուսումնական Խորհրդոյ ատենապետ և Անտառաց քննիչ Յովսէփ էֆ. Էգչեան և բոլոր Ուսումն. Տնտես. Խորհրդոյ անդամները և երկսեռ հոծ բազմութիւն մը։ Հանդէսը սկսաւ ժամը 7ին «Համբիբէ» քայլերգով, զոր աշակերտները միահամուռ երգեցին, առաջնորդութեամբ երաժիշտ Եղիսէ էֆ. Շիրինեանի՝ որ դաշնակով կ'ընկերանար իրենց և զոր հանդիսականները ունկնդրեցին յոտնկայս, ուրկէ վերջ Տ. Նշան քահանայ Բարունակեան տաճկերէն լեզուով կարդաց երկսեռ վարժարաններու տեղեկագիրը։ Երկսեռ ուսանողներ կարդացին Տաճկ. Հայ. եւ Գաղ. ճառեր եւ արտասանութիւններ։ Ցոյժ հետաքրքրական էր տեսնել, Նորակազմ մանկապարտէզի փոքրիկներուն երգերը՝ իրենց համազգեստներով։ Յետոյ սկսաւ աղջկանց վարժարանի ձեռագործներու վաճառումը որ ներկաներուն եւ ի մասնաւորի Յովսէփ էֆ. Էգչեանի կողմէ գնուեցաւ, կարեւոր հասոյթ մը գոյացնելով եկեղեցւոյ սնտուկին։ Միայն անտառի գեղեցիկ տեսարան մը որ Աւագ-Ուսուցչուհի Օր. Մարգրիտի ձեռագործն էր, ատլասի վրայ բանուած՝ 200 ղրշ.ի ծախուեցաւ։ Առաջն. Տեղապահ հայրը ոտք ելլելով տաճ. լեզուաւ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր Թանկագին կենաց, չմոռնալով մեր յառաջդիմասէր Ինքնակալին կրթ. գործերու համար տածած հայրական հոգածութիւնը։ Շնորհակալութիւն յայտնեց Ուսումն. եւ Տնտես. Խորհրդոյ անդամներուն, որոնք ջանք չէին խնայեր հանդէսին փայլը աւելցընելու։ Հանդիսականները անուշեղէններով պատուասիրուելէ ետք, հանդէսը փակուեցաւ ժամը 11ին, Տեղապահ Հօր «Պահպանիչով»։

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ.— Կիրակի օր Սամաթիոյ Անարատ Յղութեան եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր պատարագեց Կարնոյ եպիսկոպոս Հ. Կարապետ Քչուրեան։ Ներկայ էին Հաճեան գերապայծառ եւ ուրիշ բազմաթիւ քահանաներ։ Արարողութիւններէն ետք եկեղեցական թափօր մը կազմուեցաւ եւ կառքերով գացին Պալըգլըի գերեզմանատունը եւ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ Տ. Կոմիտաս քահանայի գերեզմանին վրայ։ Յետոյ Սամաթիոյ եկեղեցիին խորհրդարանին մէջ պատուասիրութիւններ եղան։

⁂ Հայ-Հռոմէականաց Սինոդը պիտի գումարուի առաջիկայ շաբթու, կատարելու համար Եգիպտոսի առաջնորդին ընտրութիւնը։ Թեկնածուներն են Աւետիս Ա. Եպս. Արփիարեան, Յովհաննէս եպս. Դաւթեան եւ Իգնատիոս Ծ. վրդ. Մալոյեան։

ՑԱՒՈՔ կը ծանուցանենք մահը Կեսարացի վաճառական Հաճի Յովհաննէս էֆ. Բալամըրեանի որ երէկ իրիկուն իր մահկանացուն կնքեց երկարատեւ հիւանդութենէ մը ետք։ Հանգուցեալը տղայ հասակէն մտած էր առեւտրական ասպարէզը, ուր գործօն կեանք մը ունեցած էր անխոնջ աշխատութեամբ ու ծայրայեղ գործունէութեամբ։ Մէկ քանի տարիէ ի վեր քաշուած էր գործէ ու մայրաքաղաքս հաստատուած՝ հանգիստ կեանք կը վարէր։ Մեր ցաւակցութիւնները այս տխուր առթիւ։

Տիկին Եղիսաբեթ Բալամրեան, Միսաք եւ Կարպիս էֆ. Բալամրեան, Նազարէթ էֆ. Բալամրեան (Կեսարիա), Տէր եւ Տիկին Յակոբ Խօրասանեան (Կեսարիա), Տէր եւ Տիկին Յակոբ Կէօպէքճեան (Կեսարիա), Այրի Տիկին Հաճի Մարիամ Քէշիշեան եւ որդիք, այրի Տիկին Հաճի Սիմա Գայսէրեան եւ որդիք, Տէր եւ Տիկին Մարտիրոս Այվազեան եւ զաւակունք (Կեսարիա), Տէր եւ Տիկին Պօղոս Մսըրեան եւ որդի, Տէր եւ Տիկին Նազարէթ Մըխալեան, ինչպէս նաեւ Ավշարեան, Պասմաճեան եւ Կէօպէքճեան ընտանիքներն ու իրենց պարագաները, խոր ցաւով կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը

ՀԱՃԻ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ԲԱԼԱՄԸՐԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ երէկ իրիկուն Կէսիկ Փաշա՝ իր բնակարանին մէջ։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր (31 Հոկտ. երեքշաբթի) ժամը 8ին (Ը. Թ.)։ Դագաղը Կէսիկ Փաշայի բնակարանէն պիտի փոխադրուի Սամաթիոյ Հայ-Հռովմէականաց Անարատ Յղութեան Ս. եկեղեցին եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Պալըգլըի Ազգ. գերեզմանատան մէջ։

Մահազդ չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն ընդունիլ։

Կը խնդրուի ծաղկեպսակ չղրկել։

1906 31 Հոկտ. Կէսիկ Փաշա

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԷՆ

Թաղիս Թաղ. Խորհրդոյ քառամեայ շրջանը աւարտած և թաղեցիներէն ալ քանի մը անգամ Ս. Պատրիարք Հօր բողոքուած ըլլալով յիշեալներուն մասին՝ ուրախ ենք յայտարարելու որ Ս. Պատրիարք հայրը առժամեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմել պատշաճ նկատած և ըստ այնմ հրահանգ գրկած էր ի մեծ ուրախութիւն բովանդակ թաղեցւոց։ Նոր կազմուած առժամեայ Թաղ. խորհրդոյ անդամները ուրիշ անգամներ երկար ժամանակ Թաղ. խորհրդոյ անդամ եղած ու արդիւնաւոր շրջաններ բոլորած ըլլալուն, մեծ յոյս ունինք որ ներկային ալ օգտակար պիտի ըլլան Ս. Եկեղեցւոյն և խնամքի կարօտ երկսեռ վարժարանին։ Այս առթիւ մեծապէս շնորհակալ ենք Ս. Պատրիարք հօրմէն ու բարեհաճեցաւ այսպիսի նպաստաւոր կարգադրութիւն մը ընել ի մեծ վնաս ն. խորհ. անդամներուն որոնք անտուկը հինգ փարա չձգելէն զատ մեծագումար պարտք ալ թողուցին. բայց շնորհիւ այժմեաններուն հոգածու ոգւոյն, Ս. եկեղեցին ու վարժարանը բաւ եկարգ վիճակ մը կրնայ ստանալ։

Ն. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ
ՊԵՏՐՈՍ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ
ՍԱՐԳԻՍ Մ. ՔԷՐԷՍԹԷՃԵԱՆ

ՌԵՍՄԻ

ՆՇԱՆ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ Ջրաաթ Քէնն միւշավիրի սաաաէթլու Թորգոմեան էֆ. հազրէթլէրինէ թէպտիլէն պիրինճի րիւթպէտէն Մէճիտի նշանը վիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Բ. Դրան արարողապետ անուանուեցաւ օգնականը Պէհճէթ պէյ, որուն Պալայի աստիճան տրուեցաւ։ Անոր ալ յաջորդեց երկրորդ օգնական Նուրի պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Հաշուակալութեան Ատեանին նախագահ Րասիխ պէյի աղջկանը։

ԳԱՏԸՐ ԿԻՃԷՍԻ.— Երէկ գիշեր կատարուեցաւ Գատըր Կիճէսիի տօնը։ Բոլոր մզկիթներու մէջ հանդիսաւոր արարողութիւններ տեղի ունեցան։ Եվգաֆի նախարարութեան կողմէ գնուած պտուղներ և չաքարեղէններ, յախճապակիի կայս. գործարանին մէջ շինուած գեղակերտ անօթներու մէջ դրուած և Հէրէքէի կայս. գործարանին մէջ պատրաստուած մետաքսէ կերպասներով ծածկուած, կայս. Պալատ մատուցուեցան։ Քաղաքապետութեան կողմէ ալ մասնաւորաբար պատրաստել տրուած «միտէ»ներ ու «սիմիտ»ներ կայս. Պալատ մատուցուեցան։

ՊԱՅՐԱՄԸ. - Պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Րամազան 27ի երեքշաբթի գիշերը Գատըր կիճէսի ըլլալով, եթէ 30րդ ուրբաթ գիշերը լուսինը տեսնել կարելի չըլլայ, Րամազանի 30րդ օրը ամբողջացած նկատուելով, շաբաթ պիտի սկսի Պայրամի տօնը։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Քիլէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ասարը Թէվֆիք զրահաւորը, կատարելապէս վերանորոգուած է և ածուխ ու պարէն կ'առնէ ճամբայ ելլելու համար դէպի Պոլիս։

ԻՍԼԱՄԱՑ ՈՒԽՏԸ.— Մէքքէէ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ցարդ ուխտաւորներուն թիւը հասած է 25,000ի։

ՔԱՐԻՒՂՆԵՐԸ.— Որոշուեցաւ որ իբր այնեն ապրանք մաքսային իշխանութեանց թողուած քարիւղները պահուին քարիւղի մթերանոցներուն մէջ, և մաքսային վարչութիւնը վճարէ մթերանոցի տուրքը։

ՊՈԼՍՈՅ հելլէն հիւպատոս Մ. Ֆիլօն Գահիրէ փոխադրուած ըլլալով, իրեն յաջորդեց Մ. Բաքատիամանտօբուլօ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ հաստատուած Բժշկական վարժարանէն առաջին անգամ ըլլալով այս տարի շրջանաւարտ ելան 6 դեղագործներ։ Վարժարանին ուսանողներուն թիւը տակաւ կ'աւելնայ։

ԱՐՄԱՒԸ.— Արմաւը նուիրական պտուղ մըն է Իսլամներուն համար։ Անով և ուրիշ մէկ քանի համեմանքներով է որ ծոմը կ'աւրեն։ Պայրամին, չաքարեղէններու հետ անոնցմէ նուէր ալ կը տրուի։ Քուրանը արմաւը կը նկատէ իբր Աստուծոյ մէկ բարիքը մարդոց համար։ Մարգարէն հաճոյքով կուտէր զայն և կը յանձնարարէր իբր դեղ գործածել։ Ան որ առտուն Մէտինէի երկու բլուրներուն վրայ աճող արմաւներէն 7 հատ ուտէ, մինչեւ իրիկուն ամէն հիւանդութենէ զերծ կը մնայ, կ'ըսէր Մարգարէն։ Իրեն հետեւողներէն հիւանդի մը քով գտնուած ատեն հաւանեցաւ արմաւի բուաշուրի մը զոր պատրաստած էր բժիշկ մը, հիւանդին տալու համար։ Մարգարէն կը նախընտրէր Մէտինէի արմաւները, Հիճազի միւս մասերուն արմաւներէն, մասնաւորաբար կը յանձնարարէր Պէրնի տեսակը, իբր դարման աղիքի հիւանդութեանց։

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ. Թէրճիմանէն առնելով գրած էինք անգամները իսլամ կնոջ պարտաւորութիւնները։ Այրերուն մասին խօսելով կ'ըսէ. — Երիկը ընտանիքին պետն է, անոր բոլոր պէտքերը պարտի հոգալ և զայն առաջնորդել միշտ լաւ ճամբու մը մէջ իր յորդորներով. Բայց պէտք չէ իր իրաւասութիւնը չարաչար գործածէ, կնոջը հետ խիստ երթալով։ Անոր վրայ սիրողութիւն ունենալով հանդերձ, պէտք է անոր հետ վարուի բարութեամբ։ Շէրիաթը կ'արգիլէ կամայականութիւնը, բայց կուտայ ամուսնալուծման սահմանաւորուած կարգ մը իրաւունքներ։ Եթէ կինը հնազանդութիւն կը պարտի երկանը, այս ալ գորով պարտի. փոխադարձ յարգանք մը պէտք է ապահովէ ընտանեկան կեանքին ներդաշնակութեանը։ Երիկը պէտք է իր կինը նկատէ իբր իր օժանդակը, իբր տան տեսչուհին և ջանայ զայն դէպի վինքը գրաւել։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ 4րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի վաղը, չորեքշաբթի, ժամը 8ին, Առեւտր. և Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան մէջ, մասնաւոր յանձնաժողովին ձեռամբ։ Այն տոմսակները՝ որոնք ծախուած չեն, պէտք է նոյն օրը մինչեւ ժամը 7 յանձնուին կամուրջին գլուխը տոմսակներու ճիւղին, և կամ մինչեւ $7\frac{1}{2}$ Երկրագործական Պանքան, ուր փոխարժէքները ետ պիտի տրուին։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Գ. Գաբրիէլեան էֆ. որ ժամանակէ մը ի վեր Բարիզ կը գտնուէր իր արհեստին նորութիւններն ուսումնասիրելու համար, Բարիզէ վերադարձած ըլլալով կը փութայ ծանուցանել յարգոյ յաճախորդաց և հասարակութեան թէ վերսկսած է ի գործ դնել արհեստն իր նախկին գործատեղին՝ Բերա, Կալաթասէրայի Սուլթանիյէ վարժարանին դէմ 200 Աբաբղըլմանը, և այս առթիւ կիրարկել նաեւ իր վերջին գիտական ուղեւորութեան ատեն ուսումնասիրած նոր դրութիւնը։

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք արեւէն ու անձրեւէն չարուող, տոկուն, աժան ու ընտիր ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ գնել, մի՛ խոտորիք, անմիջապէս դիմեցէք Ղալաթիա, Գարաքէօյ—Բերայի թրամուէյին վերջին սթասիօնը աղբիւրին մօտ, Պետրոս էֆ. Պօզաճեանի, որ պիտի գոհացնէ ամէնէն նրբաճաշակներն ու դժուարահաճներն իսկ։ Ցիչեալ վաճառատան մէջ խիստ դիւրամատչելի գնով կը նորոգուին նաեւ հին հովանոցները՝ նորերէն չզանազանելու աստիճան նրբութեամբ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ. — Տօքթ. Մինաս էֆ. Թիւլպէնտճեան՝ առանց մարեցնելու, ո՛չ իսկ ցաւ զգացնելու, երկու ժամուան վիրաբուժական ճարտար գործողութեամբ աղեթափութիւնս 8 օրուան մէջ կատարելապէս բժշկած ըլլալով՝ նեւկայիւս կուգամ հրապարակաւ իմ սրտագին շնորհակալիքս յայտնել ազնիւ Տօքթէօրին։

ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԱՅԼԷՐԵԱՆ

26 Հոկտ. Ատաբազար

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.—Պոլսոյ Նախնական դատարանը տարի մը բանտարկութեան դատապարտեց Անդրանիկը որ ոստիկան Ապտուլլահ էֆ.ն պաշտօնի գործադրութեան պահուն նախատած և Թանաչի վերաւորման պատճառ տուած էր։

ԱՆՁՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ. — Բերա, Էմին-Ճամի, Շէրպէթճեանէ փողոցը արարղըմանի մը դռնապանը Խաչիկ առջի գիշեր ժամը 1ին ատեններ երբ բժշկի մը հետ կ'անցնէր Փափազ Քէօբրիւի Ֆէսլիճէն փողոցէն, անոնց վրայ յարձակեցան նոյն տեղացի դերձակ Եանի և իր ընկերները։ Ասոնք փորձեցին կաշկանդել դռնապանն ու բժիշկը և զանոնք կողոպտել։ Բայց Խաչիկ խոշոր քար մը վերցուց գետնէն և բոլոր ուժովը նետեց յարձակողներուն դէմ։ Քարը գնաց զարնուեցաւ դերձակ Եանիի ականջին ետեւին և մարդը դիտապաստ գետին գլտորեցաւ, վայրկենական մահուամբ, իսկ իր ընկերները փախան։ Խաչիկ ձերբակալուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ։

ՈՐՍՈՐԴԸ ՈՐՍԱՑՈՒԱԾ. — Բերացի դերձակ մը Մ. Րուսօ, որսի սիրահար, կիրակի օր հրացանը առած՝ գացած էր մէկ քանի ճնճղուկ թռչուններ պայուսակը նետելու համար։ Իրիկունը դարձաւ Բերա, և երբ Թիւնէլէն դուրս ելաւ, իր տունը մուտքը յաղթապանծ ընելու համար կանչեց բեռնակիր մը ու հրացանը և պայուսակը յանձնեց անոր։ Այսպէս մեկնեցան որսորդ և որսակիր, մին առջեւէն միւսը ետեւէն, դէպի Բերայի խուռնամբոխ փողոցները։ Հոգեբանական վայրկեանի մը, մեր դերձակ որսորդը երբ ետին դարձաւ սոնք երեւոյթով մը մէկուն ակնանշելու համար իր աւարը, քիչ մնաց որ գետին գլտորէր, կարծես գլխուն կապարճի անձրեւ մը տեղացած էր։ Իր որսակիրը աներեւոյթ եղած, հրացանն ալ, պայուսակն ալ մէկտեղ տանելով։ Հոս վազեց, հոն վազեց և ուրիշ բան չի մնաց իրեն ընել, այլ միայն գործը սանդկացնել ոստիկանութեան։

ԱՌԿԱԽ ՓՈՐՁԱՆՔՆԵՐԸ.—Բերայի շնորհներէն եղող անփութութեան քաղցր սովորութիւններուն մէջ, օ՛հ սա հաճելի սովորութիւնն ալ կայ,— պատուհաններէն վար պարպել արդուզարդի ջուրերը և աղբիւներու ամանները։ Գէ՛շը անոնց որ տակէն կ'անցնին։ Ցանցանքը իրենցն է, ուրիշ տեղէ թող անցնին։ Այսպէս կը տրամաբանեն Բերացի անհոգները, որ անունով միայն քաղաքակիրթ են, կ'ըսէ Ստամպուլ։ Այսպէս, Բերայի Ֆրանսական Նամակատունին պաշտօնեաներէն մին, առջի գիշեր Վէնէտիք փողոցէն անցած ատեն Օթէլ տ'Էօրօբի պատուհանէն վար պարպուած աման մը աւուք-թափուք, որ գնաց մարդուն գլխուն վրայ լեցուեցաւ։ Օ՛հ, այս անակնկալ պատուասիրութիւնը։ Մարդը կատղեցաւ, պոռաց, կանչեց, հայհոյեց, բայց մտիկ ընող ո՛վ։

ԳՈՂԵՐ.— Մէհմէտ և Նիքօլի անուն երկու հոգի առջի գիշեր, երբ Պաղչէ-գաբուի կողմը խանութները աչքէ կ'անցնէին, ոստիկանները կասկածեցան և ձերբակալել ուզեցին։ Մէհմէտ օձիքը ձեռք տուաւ, բայց Նիքօլի փախաւ, սակայն դարձեալ ձերբակալուեցաւ։ Իրենց վրայէն գտնուեցան գողի գործիքներ։

⁂ Հոճա-Փաշա, Սէֆէթճի փողոց, յանձնակատար Խաչամ Պանոյի և ընկերոջը Պօխօրի խանութէն կարգ մը ապրանքներ գողցուած էին։ Քննութեան ձեռնարկուելով գողօնները գտնուեցան Մեծ Շուկայ իբէքճի Նաֆթալի խանութէն։

ԳՈՐԾ ԳՏՆՈՂ ՄԱՐԴԸ. — Օսման անուն գաւառացի մը, երբ Ղալաթիոյ կողմերը կը թափառէր, քովը եկաւ միջահասակ մարդ մը և ըսաւ թէ իրեն համար յարմար գործ մը գտած է, բայց հագուստը աղէկ չէ, պէտք է նոր մը առնէ. Օսման հաւանեցաւ, բայց յայտնեց թէ 40 ղրուշէն ուրիշ դրամ չունէր։ Այն ատեն գործի հաճոյակատար միջնորդը վստահացուց գաւառացին թէ մասնավճարներով իրեն աղուոր հագուստ մը պիտի ճարէ, և խեղճ մարդուկին 40 ղրշ ը գրպանելով մեկնեցաւ, ա՛լ չդառնալու համար։

ԹԱՏՐՈՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ, ԵՒ ԱՅԼՆ

ԹԱՏՐՈՆ ՄՆԱԿԵԱՆ.—

Այս ամառ Շանզատէ-Պաշիի թատերական հրապարակին վրայ ամէնէն մեծ հասոյթները ըրողը եղաւ Մնակեան թատրոնը հակառակ իր տնօրէնին բացակայութեան, զոր զգալի չընելու համար ձեռքէն եկածը ըրաւ թատերախումբը։ Թուրք հասարակութիւնը մասնաւոր գնահատումը մը ցոյց կուտայ այս խումբին հանդէպ։ Թատերախումբը առաջին անգամ ըլլալով այս տարի ունեցաւ ա՛յնպիսի մեծ նիւթական ու բարոյական յաջողութիւն մը, որ պէտք է գրգիռ ըլլայ իրեն։ Այս ամառ ներկայացուած թատերախաղերուն մէջ ամէնէն աւելի յաջողութիւն գտնողները եղան Բիէր Տիւ Շրմեն, Ժագ Վարլէյ, Դարբնոցապետը, Գամելիազարդ Տիկինը, Զազա և այլն։ Սակայն ժողովուրդին մեծ մասը տակաւին ընտանեկան թատերախաղերու կարեւորութիւն չի տար, և կը փնտռէ այն խոշոր մելոտռամները... 15 վարագոյրով և 21 թապլոյով։ Ընտանեկան թատերախաղերէ հաճոյք զգացողները փոքրամանութիւն կը կազմեն, որով թատերախումբը պատասխանատու չէ, երբ խոշոր մելոտռամներու աւելի ուժ կուտայ։— Զազային մէջ Օր. Էլիզ Պիննէմէճեան՝ Պիննէմէճեան ամոլին կրտսերագոյն աղջիկը՝ իր սովորական յաջողութիւնը գտաւ Թօթօի դերովը, զոր խիստ վայելչօրէն ներկայացուց։ — Բեմին վրայ քանի մը անգամներ առիթը ունեցանք տեսնելու երիտասարդ ամաթէօր-դերասան մը, Պ. Ենովք Շահէն, որ ընտանեկան շրջանակներու մէջ ծանօթ է իբր «սիրող-դերասան» և որ ինքզինքը վարժեցնելու համար թատերաբեմին՝ ինքնայօժարաբար բեմ կ'ելլէ անխօս դերերով։ Կը գնահատենք իր արուեստի եռանդը և կը մաղթենք որ իր անխօս դերերը ապագային... աւելի խօսուն ըլլան։

Ուրախութեամբ կը լսենք թէ՝ դերասանապետ Մնակեան էֆ. որ երկու ամիսէ ի վեր անչարժութեան մատնուած էր վաղը իրիկուն բեմ պիտի ելլէ Խաղամօղին վախճանը անուն հնօրեայ ու նշանաւոր մելոտռամին մէջ, ուր պիտի ներկայացնէ Մ. Ճօրճիօի հօր Ժէրմանիի դերը։ Ծափահարութիւնները կանխելու համար կը փութամ սիրելի վարպետը ծափահարել գրասեղանիս առջեւէն։

Այս գիշեր՝ Սիմոն ե Մառի, տռամ 10 արար, զաւեշտ 1 արար, և պար՝ Օր. Կէմիլայի կողմէ։

×

ՇԷՎԳԻ ԷՖ.Ի ՁԱՒԵՇՏԱԽՈՒՄԲԸ.—

Շէվգի էֆ. նոր բիէսներ հանելու համար միշտ մասնաւոր փափաք մը ցոյց կուտայ։ Յարատեւ ջանք մը ունի նոր բիէսներ ներկայացնելու, թէեւ երբեմն իր այս գովելի փափաքը կը մղէ զինքը հին բիէսներու անունները փոխելու՝ զանոնք իբր նոր ցուցնելու համար։ Իր թատերախաղերու մեծ մասը պարախաղ ու երգախաղ են, ինչ որ ծանրի դուռ մըն է անշուշտ։ Դեռ վերջերս ներկայացուց Էտիրնէցի թատերասէրի մը մէկ նոր թատերախաղը՝ Պիրիճեի Իբրամիե։ Մնակեան բէքէրթուարին ընտիր տռամներէն մէկն ալ — Տալիլա — փորձի է դրեր և այս օրերս պիտի ներկայացնէ, խնդիր չէ թէ ի՛նչպէս. սակայն խնդիր է թէ միշտ լաւ հասոյթ մը պիտի ընէ, որովհետեւ Շէվգի էֆ.ի թատերախումբը իր սիրողները և համակիրները ունի։ Մանաւանդ գանքօնները սիրող դասակարգը մասնաւորաբար կը նախընտրէ այս խումբը, ուր կը գտնուին Թուրք թատրոնին «մեծագոյն երգչուհիները»՝ Տիկնայք Բեհուզ, Շամիրամ, Մինեռն Վիրժինի, և այլն։

Այս գիշեր՝ Պիրիճեի Իբրամիե, զանթօններ ու միջնարար։

×

ՀԱՍԱՆ ԷՖ.Ի ՁԱՒԵՇՏԱԽՈՒՄԲԸ.—

Հասան էֆ. Թուրք հասարակութեան կողմէ հաւասարապէս սիրուած գօմիքն է, որուն համար լոկ թատրոն կ'երթան զինք մտիկ ընել ուզողները։ Հասան էֆ. բեմին վրայ և ասիկա բաւական է իր թատրոնին յաճախորդներուն համար, որոնք միմիայն Հասան էֆ.ի համար կ'երթան անոր թատրոնը։ Անցեալները Ռօզամպօլը ներկայացուց, և տեքօններու մասին ցոյց տուած խնամքը գնահատուեցաւ։

×

ԲԸԹԻ-ՇԱՆԻ ԱՄՓԻԹԱՏՐՈՆԸ.—

Պ. Քասթէլանօի օբէրայի իտալական խումբը մէկ ամիսէ ի վեր «մեծ» յաջողութիւններ կը գտնէ Բերայի մէջ և գրեթէ ամէն գիշեր թատերասրահը լեցուն է։ Ամէն պարագայի մէջ սակայն խումբը կարծուածին չափ «կատարեալ» չէ, և եթէ Պ. Քասթէլանօ իր խումբին անդամներուն կազմակերպութեան մէջ վարպետօրէն էնմբրէզարիօ յատուկ մասնաւոր քագք մը ցոյց տուած չըլլար՝ խումբը կէս առ կէս պիտի կորսնցնէր։ Պ. Քասթէլանօ՝ իր արեւելեան այս թուռնէին մէջ պայմանաւորուած է յօյն թէնօրի մը և բռիմատօնայի մը հետ, որոնք եթէ չունին իրական տաղանդ մը, սակայն գոնէ դէպ ի իրենց կը քաշեն Թաթավլայի բալիքքարիաները։ Պռավօ՛ Քասթէլանօ։ Ու պէտք չէ մոռնալ թէ ամէնէն աւելի ծափահարուած դերասանները ասոնք են, որոնք ամէն գիշեր ծաղիկներ ու նուէրներ ալ կ'ընդունին՝ իբր արդար պսակ ու վաստակ իրենց «գեղեցիկ ձայներուն»։

Այս գիշեր՝ Ճիօգոնտա և Մեֆիսթօֆէլէս յառաջաբանը։

×

ՎԱՐԻԷԹԷԻ ԹԱՏՐՈՆԸ.—

Նախկին Գոնգորտիան, արդի Վարիէթէն։ Միայն Պ. Ժան Թամպուրիտօ եկած է մնալ Գոնգորտիայի նախկին տնօրէնութեան։ Սիսթըր Լէֆէնները իրենց acrobatique պարերովը կը հմայեն, Օր. Ժան տը Նէժ, gommeuse excentrique, կը դիւթէ, Օր. Լիձձի տ'Ավէռի կը հմայէ, իսկ Ժիպէռնօնները մարդս կը գայթակղեցնեն։

Բերայի մէջ օրուան նորութիւնն է Օր. Լիձձիին պարերը, ուրկէ ոմանք կը գայթակղին, ոմանք չեն գայթակղիր, ոմանք թէ՛ կը գայթակղին և թէ չեն գայթակղիր...

Մինչ թատրոնին տնօրէնները դրամ կը շահին։

×

ԹԱՏՐՈՆ ՕՏԷՕՆ.—

Զանազան խաղեր, զանազան ժամանցներ...

Բայց այս գիշեր ժամանակ չունեցայ հոն երթալու։

Վաղը գիշեր այս թատրոնին մէջ փայլուն ներկայացում ի նպաստ Տիկին Վիքթորի։

ՊԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

10 Նոյեմ. 1906

Ֆրանսական 3%	95.57
Օսմանեան Միացեալ	95.75
Երկաթուղի	154.—
Պանք Օթթօման	686.—
Րէժի	—.—
Թրանսվաալ	—.—

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՐԻԶ, 11 Նոյմ.—Արտաքին գործոց նախարար Մ. Պիշոն իտալական թերթի մը թղթակցին հետ տեսակցութեան մէջ յայտարարեց թէ Ֆրանսա երբեք չէ պահանջած Իտալիայէն որ ելլէ Եռեակ Դաշնակցութենէն, բաւական համարելով Իտալիոյ և Ֆրանսայի միջեւ գոյացած անկեղծ համաձայնութիւնը։

— Արեւելքի ֆրանսական դպրոցներուն վիճակին վրայ մատուցուած տեղեկագրին համեմատ Մ. Պիշոն պիտի խնդրէ Խորհրդարանէն, աւելցնել Արեւելքի Ֆրանսական աշխարհական դպրոցներուն համար առաջարկուած վարկը։ Նմանապէս յանձնաժողովին առջեւ յայտարարեց Արտաքին գործոց նախարար Մ. Պիշոն՝ թէ պիտի ջնջէ օտար երկիրներ գտնուող այն վարժարաններուն տրուած նպաստը, որ ֆրանսերէնը չեն գործածեր իբր ուսուցման լեզու, կամ կը մերժեն ֆրանսական պետութեան հակակշիռը։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիական նաւաբաժին մը կազմ և պատրաստ կ'սպասէ Քատից, առաջին առթիւ Մարոքի ջուրերը մեկնելու համար։

ԹԱՆՃԷՐ.— Ամերիկեան դեսպանը դեռ գոհացում չստացաւ իր պահանջումներուն, զորս ըրած էր մէկ քանի ամերիկացիներու պատճառով։ Փասէն չպիտի մեկնի մինչեւ որ Մարոքեան կառավարութիւնը գոհացում չտայ իրեն։

ՊԱՐԻԶ.— Մարոքի պետական Պանքային կազմակերպութեան կանոնագիրը յօրինուեցաւ։ Մարոքի ֆրանսական դեսպան Մ. Ռէնօ որ այս պանքային գործին համար Բարիզ եկած էր, փութաց իր պաշտօնատեղին դառնալ, Մարոքի գործերուն կարեւորութեան պատճառաւ։

— Ծարօնական 1905ի փոխառութեան երկրորդ մասը հրապարակ պիտի հանուի 1907ի սկիզբը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Կայսրը երէկ ճաշեց Պիւլով իշխանին հետ։ Հերքուեցաւ այն զրոյցը թէ ծեր-վարչապետ մը պիտի կարգուի, կամ թէ Պրուսիոյ վարչապետի պաշտօնը պիտի զատուի Գերման վարչապետի պաշտօնէն։ Կայսեր և վարչապետին միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կայ։

ՀՌՈՄ.— Ռումանիոյ Թագաւորը Հռոմ պիտի գայ տեսակցելու Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին հետ, որուն հետ արդէն տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ցանաստանի Թագաւորը։

ՄԱՏՐԻՏ.— Պապը բողոքեց քաղաքային ամուսնութեան օրինագծին դէմ։ Նա պիտի կանչէ եղեր նուիրակը, ինչ որ ուրախութիւն պիտի պատճառէ Ազատականներուն։

ԹՐԻԷՍԹԷ.— Ամսոյս 8ին յանկարծ մեռաւ Գալիբսօ շոգենաւին նաւազներէն մէկը։ Այս շոգենաւը Հնդկաչինէ եկած և ապրանք հանած էր Վենետիկ։ Դիազննութիւն կատարուելով ժանտախտի կասկածելի նշաններ նշմարուեցան։ Անմիջապէս միջոցներ ձեռք առնուեցան ամէն պատահականութեան ի նախատեսութիւն։

ԹՈՒԼՈՆ.— Ահռելի փոթորիկ մը ծագեցաւ, և ծովեզերքը ողողուեցաւ։ Նիսի եզերքներն ալ ողողուեցան տեղ տեղ։

ԻՆՍՊՐՈՒՔ.— Թիրոլի հարաւակողմը մեծ ողողումներ պատահեցան և մեծ վնաս պատճառեցին։ Երկու հոգի մեռան։

«ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցի ազդը կարդալ չորրորդ էջը

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	$101.31\frac{1}{2}$
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	101.36
Երէկուան էն բարձր գինը	»	101.36
» էն վար գինը	»	101.31

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	152.25
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	152.75
Երէկուան էն բարձր գինը	»	153.—
» էն վար գինը	»	152.25

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	40.—
Շիրքէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ.Ո.	5.25
Միթիլլիի Պանքա		5.75
Սելանիկի »	ֆր.	173.
Քոմէրսիալ	Ա. Ո.	9.08
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	160.—
» Օրտինէռ	»	149.—
Իզմիրի քարափ	»	595.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.47
Ժիւխասանս Թրամվայ	» »	6.62
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	11.37
» պարտաթուղթ	ֆր.	495.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	316.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	12.—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	453.—
Քրէտի Ֆօնսիէ էժիբս. 1886		329.—
» » » 1903		268.—
Թրանսվալ		59.—

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՄԱՅՈՒՆ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆԴԷՆ

[illegible]

ՊԻՐԻՆՃԻ ՀԱՖԹԱՄԸ

..8333.— Զարշուի Քէպիրտէ Գալբագճըլար Պաշը ճատտէսինտէ 6 նումէրօլը պիր պապ տիւքքեան կէտիկինին 120 սէհիմ իթիպարըյլա 40 սէհիմին միւլքինին 3 սէհիմի. հաֆըզ Էօմէր.

..4000.. պէտէլը միւզայէտէ 4000. — Սարաճխանէտէ Տիւլկէրզատէ մահալլէսինտէ Եաշ Գույու ճատտէսինտէ 51 նումէրօլը չէհրի 20 ղրուշ քիրալը պիր պապ տիւքքեանըն պիւթիւնիւ. հաֆըզ Էօմէր.

4000.— Պէյօղլունտա Հիւսէյին Աղա մահալլէսինտէ Ճէյպանի սօգաղընտա 35 նումէրօլը պիր գըթա արսանըն պիւթիւնիւ. Աֆիֆ.

..2500.— Պապը Ճաֆէրիտէ Րիւսթէմ Բաշա մահալլէսինտէ Հասըրճըլար ճատտէսինտէ 72 նումէրօլը վէ չէհրի 100 ղրուշ քիրալը պիր պապ տիւքքեանըն 8 հիսսէտէն 1 հիսսէսի. հաճի Ահմէտ.

..7000.— Զարշուի Քէպիրտէ Ջէնճիրլի խանըըն իւստ գաթընտա 22 նումէրօլը վէ չէհրի 30 ղրուշ քիրալը պիր պապ օտա տէրունինտէ միւսթէգարր գույումճը կէտիկինին պիւթիւնիւ. հաճի Ահմէտ.

..2500.— Սարաճխանէտէ Միյմար Իլյաս մահալլէսինտէ Շահզատէ Պաշը ճատտէսինտէ 327 նումէրօլը չէհրի 40 ղրուշ քիրալը պիւա կէտիկ տիւքքեանըն նըսֆ հիսսէսի. Օսման.

..500.—Սարաճխանէտէ Միյմար Ասյաս մահալլէսինտէ Շահզատէ Պաշը ճատտէսինտէ 320 նումէրօլը պիր գըթա արսանըն նըսֆ հիսսէսի. Օսման.

4750.— Գատը գարիյէսինտէ Օսման աղա մահալլէսինտէ Րըզա պէյ Ջէշմէսի սօգաղընտա 74 նումէրօլը 3 օտալը հավի պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի. հաճի Մահմուտ.

..1280— Արնավուտ գարիյէսինտէ Ատալը Տիմիթրի սօգաղընտա 23 նումէրօլը իքի օտայը հավի պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի. Մուսթաֆա.

..1500.— Գասըմ Բաշատա Պէտրէտտին պէյ մահալլէսինտէ Թօփխանէ ճատտէսինտէ 8 նումէրօլը 3 օտայը հավի պիր պապ մէնզիլին րուպը հիսսէսի. Մուսթաֆա.

..9000.— Գասըմ Բաշատա Եէլ Տէյիրմէնի մահալլէսինտէ Ագպապա Եօգուշընտա 8 նումէրօլը 4 օտայը հավի պիր պապ մէնզիլին պիւթիւնիւ. հաճի Հասան.

..960.— Իւսկիւտարտա Տապաղլար մահալլէսինտէ Թօբ Թաշը ճատտէսինտէ 404 նումէրօլը պիր պապ տիւքքեանըն նըսֆ հիսսէսի. Մուսթաֆա.

ԻՒՍՔԻՒՏԱՐԻ ՀԱՖԹԱՄԸ

..3334..պէտէլը միւզայէտ 2500. — Սթավրօզ գարիյէսինտէ Օրթա սօգագտա պիր գըթա արսանըն սիւլիւս հիսսէսի. Րահմի.

..4000.— Խասքէօյտէ Թուրշունճը մահալլէ վէ ճատտէսինտէ 42 նումէրօլը իքի օտալը պիր պապ մէնզիլին պիւթիւնիւ. Աֆիֆ.

..13000..Պէտէլը միւզայէտ 9000. Քէօշէք Բազարտա Խաճէ Խայրէտտին մահալլէսինտէ Լէպլէպիճի սօգաղընտա 29 նումէրօլը 4 օտալը պիր պապ մէնզիլին պիւթիւնի. Հաֆըզ Էօմէր.

12000.— Էտիրնէ գաբու խարճինտէ Էմիր պէխարի մահալլէսինտէ Պէյլէր պէյի չէշմէսի ճատտէսինտէ 1, 3, 5, 7, 11 նումէրօլար իլէ մուրագգամ մամիւշթէմիլաթ պիր գըթա սանտըգ պօսթանըըն 30 սէհիմ իթիպարըյլա 6 սէհիմի. Մուսթաֆա.

..1750.— Բիւյիւք Մուսթաֆա բաշատա Մօնլա Խուսրէվ մահալլէսինտէ Աճը Չէշմէ սօգաղընտա պիր, իւչ նումէրօլը 2 պապ տիւքքեանըն 20 հիսսէտէն պիր հիսսէսի. հաճի Հիւսէյին.

..12000.— Զարշուի Քէպիրտէ Թադիյէճի սօգաղընտա 106 նումէրօլը պիր պապ տիւքքեանըն պիւթիւնիւ. հաճի Ահմէտ.

..469.— Արնավուտ գարիյէսինտէ Ատալը Տիմիթրի սօգաղընտա 2 նումէրօլը պիր գըթա արսանըն 37 հիսսէսի. հաճի Մահմուտ.

..3087½.— Թարապիա գարիյէսինտէ Տէրէ Իչի վէ Արնավուտ սօգաղընտա 1, 93, 95 նումէրօլը 3 պապ մէնզիլին 20 հիսսէտէն 9 պուչուգ հիսսէլէրի. հաճի Մահմուտ.

..3000.— Արնավուտ գարիյէսինտէ Այա Լէֆթէրի սօգաղընտա 6 նումէրօլը պիր պապ մէնզիլին 5տէ պիր հիսսէսի. հաճի Մահմուտ,

..6250. պէտէլը միւզայէտէ 6250. — Գատը գարիյէսինտէ Ճաֆէր աղա մահալլէսինտէ Վարօր իսկէլէսի սօգաղընտա 56 նումէրօլը պիր պապ տիւքքեանըն 8տէ 1 հիսսէսի. Րահմի.

ԻՒՍՔԻՒՏԱՐԻ ՀԱՖԹԱՄԸ

..4000..պէտէլը միւզայէտէսի 3000.— [illegible]

..1750.— [illegible]

..3625.— [illegible]

..3750.— [illegible]

..3500.— [illegible] մի մահալլէսինտէ Ըլքէնճի խանը տէբունինտէ Գարագօլ մէյտանընտա 17 նումէրօլը պիր պապ մաղազանըն նըսֆ հիսսէսի. հաճի Ահմէտ.

..5000.— Պէյօղլունտա Հիւսէյին աղա մահալլէսինտէ Ելմա սօգաղընտա 4 նումէրօլը պիր գըթա արսանըն պիւթիւնիւ. հաճի Հիւսէյին.

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻ ՀԱՖԹԱՄԸ

..6000..պէտէլը միւզայէտէսի 6000. — Էտիրնէ Գաբուսընտա Աթիգ Ալի Բաշա մահալլէսինտէ Ճամի Շէրիֆ սօգաղընտա միւքէրրէր 21 նումէրօլը 2 օտա պիր պապ մէնզիլին պիւթիւնիւ. Հաճի Ահմէտ.

..18000.— Էմիրկէն գարիյէսինտէ Էմիրկէն մահալլէսինտէ Համամ սօգաղընտա 2 նումէրօլը 3 օտայը միւհթէվի վէ միւշթէմիլաթը մալիւմէյի հավի պիր պապ համամըն 5 հիսսէ իթիպարըյլա 1½ հիսսէսի. Շիւքրի.

..16250.— Պէյօղլունտա Բանկալթի մահալլէսինտէ Տիկէր Պէքճի սօգաղընտա 37 նումէրօլը 5 օտալը պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի. Էօրիւճիւ Հիւսէյին.

..1750.— Րումէյլի Հիսարընտա Արբա Էմինի մահալլէսինտէ Միւպայաճը սօգաղընտա 3 նումէրօլը 2 օտալը պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի. Էօրիւճիւ Հիւսէյին.

876.— Վէֆատա Մօնլա Խուսրէվ մահալլէսինտէ Գօղաճըլար ճատտէսինտէ 126 նումէրօլը Ֆէվզինտէ 1 օտալը պիր պապ սէպզէվաթճը տիւքքեանըըն 120 սէհիմ իթիպարըյլա 6 սէհիմի. Աֆիֆ.

..2750.— Իւսկիւտարտա Սէլամի Ալի էֆէնտի մահալլէսինտէ Բաբաղ Աբրահամ սօգաղընտա 18 նումէրօլը 3 օտալը պիր պապ մէնզիլին րուպ հիսսէսի. Րահմի.

..16070.—Գատը գարիյէսինտէ Օսման աղա մահալլէսինտէ Տիւղ սօգաղընտա միւքէրրէր 34 նումէրօլը 3 օտալը պիր պապ մէնզիլին պիւթիւնիւ. Րահմի.

1625.— Այասօֆիայի Սաղիր մահալլէսինտէ Բիւյիւք Այասօֆիա ճատտէսինտէ 12 միւքէրրէր նումէրօլը պիր պապ մէնզիլին րուպ հիսսէսի. Էօրիւճիւ Հիւսէյին.

..2000.— Մահմուտ Բաշա մահալլէսինտէ Մահքէմէ սօգաղընտա 40 նումէրօլը պիր պապ տիւքքեանըն սիւլիւս հիսսէսի. Մուսթաֆա.

..2000.— Մահմուտ Բաշա մահալլէսինտէ Մահքէմէ սօգաղընտա 25 նումէրօլը պիր պապ տիւքքեանըն սիւլիւս հիսսէսի. Մուսթաֆա.

..2700.— Էտիրնէ Գաբուսընտա Հաճի Մուհիէտտին մահալլէսինտէ Համամ սօգաղընտա 4 նումէրօլը պիր գըթա արսանըն սիւլսան հիսսէսի. Էօրիւճիւ Հիւսէյին.

Մէգքէի միւքէրրէմէի խաստախանէսի իչիւն լիւզումը օլան էճզա վէ էտէվաթը Թըպիյէնին մէճմուը 3750 վէ Մէտինէի միւնէվվէրէ զուրէպա խաստախանէսի իչիւն քէզալիք լիւզումը օլան էճզա վէ էտէվաթը Թըպիյէնին 14 պին 250 վէ ալէաթը ճէրահիյէ 11400 ղրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, չէհրը հալը րումինին 23րինճի Բազար իրթ. կիւնիւնէ գատար խիւզտէ պէշ վէ իքի կիւն զարֆընտա տա խիւզտէսէ օն թէնզիլ գապուլ օլունաճաղընտան, նօգսանլարըյլա իթայա թալիփ օլանլարըն 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմին աքչէլէրինի վէ խաւստ միւթէպէր վէ մուսատտադ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյսամը թաթիլիյէտէն մաատա հէր կիւն սաաթ 10ա գատար մէճլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

19 Թէշրինը էվվէլ 1322 5—5

Իմարաթը Ամիրէ իչիւն պիր սէնէլիք օլմագ իւզրէ միւպայաասընա լիւզում կէօրիւնէն 80000 գըյէի ճէտիտէ չուրպալըգ հընթանըն միւնագասասընա իպթիտար օլունաճաղընտան, միւնագասայա տախիլ օլմագ վէ չէրաիթը միւնագասայը անլամագ իսթէյէնլէրին 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմին աքչէլէրինի վէ խաւստ միւթէպէր վէ մուսատտադ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն մէճլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

16 Թէշրինը էվվէլ 1322

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՆԻՒԹԵՐՈՒ

ԵՒ

ՖՐԷՕՊԷԼԵԱՆ ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմել

Ա. Մ. ԳԱՐԻՊԵԱՆ վաճառատունը

(Aux Articles de Beaux Arts)

44 Եիւքսէք Գալտըրըմ, 44 Ղալաթիա

20—13

ՃԻՇԴ ՁԵՐ ՈՒԶԱԾԸ

Ունենալ գրատուն մը ուր անմիջապէս, և առանց խաբուած ըլլալու երկիւղի, կարենաս հայթայթել գրենական պէտքերդ, դիւրամատչելի պայմաններով,— պզտիկ առաւելութիւն մը չէ։ Ահա այդ տեսակ դրատան մը բոլոր պայմանները կը լրացնէ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

Որուն տէրը, Յովհաննէս Գըլըճեան, իրեն նշանաբան ընտրած է յաճախորդին գոհունակութեան և շահուն մէջ փնտռել իր օրինաւոր վաստակը։

ԳԸԼԸՃԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ ամէն կարգի հայերէն, թուրքերէն և ֆրանսերէն գիրքերէ զատ, կը հայթայթէ Մանկապարտէզի նիւթեր, Աշխարհացոյց քարտէզներ, բնագիտական և բնապատմական պատկերներ, ձեռագործի նիւթեր։ Կ'ստանձնէ նաեւ տպագրական ամէն տեսակ գործեր։ Դասագիրքերու ճոխ մթերք մը ունի։ Սխալ հասցէի չդիմէք, Մեծ Նոր խանի դրան կից, Կեդրոնական նոր գրատուն Յովհաննէս Գըլըճեանի։ 30—16

ՏՊԱՐԱՆ

ԳԷՈՐԳ ԲԱԲԱՋԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Չիչէք Բազար, թիւ 9

Տպարանիս մէջ ամենամեծ խնամքով կը պատրաստուին սիրուն և ճաշակաւոր Այցաքարդեր։ Վաճառականական հաշուեթուղթեր, Մուրհակներ։ Պահարաններ, Նամակագլուխներ, Հարսանեաց և Նշանախօսութեան քարդեր ամէն տեսակէ ու լեզուէ։

Տպարանս ունի նաեւ ճոխ մթերք մը ԲԱՐԴ ԲՕՍԹԱԼՆԵՐՈՒ, Նոր Տարւոյ, Ծննդեան, Զատկի և Պայրամի շնորհաւորութեան յատուկ ամէն լեզուէ։

Այցելութիւն մը բաւական է տպարանիս ճաշակին վրայ գաղափար մը կազմելու համար։

Գաւառական յանձնարարութիւններ կը կատարուին խնամքով և փութով։

Տպարանս ձրի նմոյշներ չըղրկեր բնաւ, գաւառներէն ամէն անոնք որոնք իբրեւ ԷՇԱՆԹԻՅՕՆ քարդ բօսթալ կ'ուզեն պէտք է կա՛մ ՄԱՆՏԱԲՕԴՈՎ և կամ ԴՐՈՇՄԱԹՂԹՈՎ փոխարժէքը ղրկեն, հակառակ պարագային իրենց խնդրանքը անլսելի պիտի մնայ։ 6—30

"ՕՄԷԿԱ" 5 սէնէ իչիւն թէաhհիւտ օլունմուշ այարլը սաաթլար, գատըն վէ էրքէք իչիւն էնվայի չէշիտ։

Եէկեանէ տէբօզիթօսը էրա'ատէթտէ

ՕՐՕԶՏԻ-ՊԱՔ

38—50

ԱՇՃԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ

ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉԸ

20 ՂՐՈՒՇ ՓՈԽԱՆ 60 ՂՐՈՒՇԻ

Սուրբ երկիր, պատկերազարդ նկարագր. Ս. Երուսաղէմի, Տ. եպս. Պալեան, գին 6 ղրշ.— Քամելիազարդ տիկին, Ա. Տիւմա, թրգմ. Պ. Ատրունի 8 ղրշ.— Փիլիսոփային աշակերտը, Բօլ Պուրժէ, թրգմ. Օ. Չիֆթէ Սարաֆ, 6 ղրշ.— Պատմութիւն պաշտամանց հին և նոր ազգաց Խ. Ե. Մխիթարեան, 6 ղրշ.— Յիշատակաց ծաղիկներ, փունջ առաջին, Ռուբէն Որբերեան, 5 ղրշ.— Մանուշակներ՝ ոտանաւոր՝ Պօղոս Եուսուֆեան, 5 ղրշ. — Ամուսնական առողջաբանութիւն՝ Տր. Բլէման, թրգմ. Մ. Սիսակ, 5 ղրշ.— Լուծեալ Սէր՝ գրեց Բենիամին Եղիազարեան 4 ղրշ.— Բառարան Թուրքերէնէ հայ. յօրինեց Ս. Մ. Գասապեան 5 ղրուշ.— Կոյսեր՝ ոտանաւոր, գրեց Ե. Տ. Եղիազարեան 5 ղրշ.— Տիկին Ռօժէ Էտուառ Ռօտ, թրգմ. Զարմայր 2ուկէս ղրշ.— Ազատ նշոյլներ, արձակ և ոտանաւոր, գրեց Բ. Իսպէչեր 2ուկէս ղրշ.—Պատմ. իմաստ., վիպական, բանաստեղծական, գիտական, առողջաբանական են. վերոգրեալ 12 հատոր գիրքերը, որոնք իրենց այլազան պարունակութեամբ ամէն հասակի և սեռի ընթերցման արժանի են, անհաւատալի գնով մը միմիայն 20 ղրշ. վճարելով կրնան ստանալ Աշճեան գրատունէն, Կ. Պոլիս, Չաքմաքճըլար Եօգուշը, թիւ 29։ Գաւառաց համար բօսդի ծախք 7 ղրուշ աւելի։ Հասցէ՝ 10—5

درسعادتده جقماقجيلر يوقوشنده نومرو ٢٩

اشجيان كتبخانه سنه

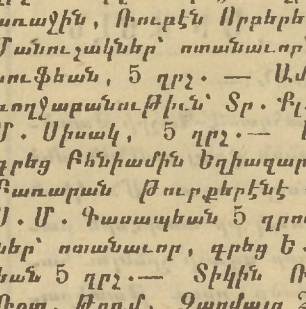

Ռ. ՍԷԿՈՒԷՆ

ՊՕՌՏՕ

ԱՆԴԱՄ

Ժիւրիի

Բարիզի 1900ի

Արուեստահանդէսին

Մազի ներկ, վայրկենական

ԹԷՆԹԻՒՐ ՏՔԴ. ՌԻՇԱՐԻ

TEINTURE du Dr. RICHARDS'

մազերու և մօրուքի անմիջական գունաւորում

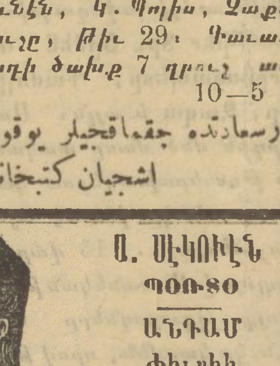

Կը ծախուի անուշահոտութեանց ամէն առաջնակարգ վաճառատուններու, դեղարաններու, և դեղի մթերանոցներու մէջ։ Գօ Օ. բէրաթիֆ մեծ վաճառատունը, Ղալաթա, Կ. Պոլիս։

Գաւառային յանձնարարութիւն փութով կը կատարուին։ Կեղծերէն զգուշացէք։ 25—9

Մ. ու Կ. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ – ԴԵՐՁԱԿ

ՎԱՅԵԼՈՒՉ ՀԱԳՆԻԼԸ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆ է — Մ. և Կ. Շահնազարեան Եղբարք իբրեւ վաճառական – դերձակ ձմրան եղանակին՝ սալթօ, բալթօ, բարտըսիւ, գօստիւմ, բանթալօնի և ֆանթէզի ժիլէի համար անգլիական տօկուն կերպասներ բերել տուած ըլլալով, ճաշակաւոր ձեւով և մաքուր գործաւորութեամբ կարուած ամէն կարգի հագուստներով պատրաստ են գոհացընել ամէն իրենց դիմող յաճախորդները։

Հոն դիմողները պիտի տեսնեն թէ պատրաստ հագուստի գինէն չնչին տարբերութեամբ իրենց կը պատրաստուի այնպիսի ճաշակաւոր զգեստներ որ ամէնէն դժուարահաճներն անգամ ո և է դիտողութիւն չպիտի կրնան ընել կար ու ձեւի մասին։ Ճշդապահութիւնը նշանաբան ըրած են, այնպէս որ խոստացուած ժամուն կը յանձնուին յանձնարարութիւնները։

Ամէն անոնք որ իրենց դերձակներէն այս տեսակ դժուարութիւններ կրելով կը դիմեն պատրաստ զգեստի վաճառատուններու, թող դիմեն Մեծ-Շուկայ ժամագործներու մէջ, Չուխաճի Խանին տակ, թիւ 6–8, կերպասեղինաց դերձակ-վաճառատունը։ Փորձելու համար անգամ մը այցելել կը բաւէ։

Զափաւոր գին. փեսացուներու համար մասնաւոր զեղչ 25 – 7

ՋԸՐԱԱԹ ՊԱՆՔԱՍԸ ԲԻՅԱՆՔՕՍԸ

ՀԱՄԸԼԱԹԸ ՄՈՒՀԱՃԻՐԻՅՆԻՆ ՄԷՍԱՐԻՖԸ ԻՍՔԵԱՆԻՅԷՍԻՆԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԸՐ

Իխրամիյէլէր Տէրսաատէթտէ Զըրաաթ Պանքասը իտարէի մէրքէզիյէսիյլէ Քէօբրիւտէքի բիանքօ շիւպէսինտէ վէ Օսմանլը Պանքասընտան վէ թաշրալարտա մէզքիւր պանքալար շիւպէլէրինտան թէէտիյէ օլունուր.

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻ ՔԷՇԻՏԷ 1 ԹԸՇՐԻՆԻ ՍԱՆԻ 322 ԹԱՐԻԽԻՆՏԷ ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷ Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթը հէյիլէսի սալօնէսինտէ ալէնէն իճրա խօլունաճագտըր.

ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ՄԷՃՄՈՒԸ ԱՏԷՏԻ 175.000

ԻՔՐԱՄԻՅԷ ԳԱԶԱՆԱՃԱԳ ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏԻ 35,000

ՊԻՐԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ 300,000 ՂՐՈՒՇ

ԻԿԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ	ՅԻՆՃԻԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ	ԴՕՐԴՈՒՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ
100,000 ՂՐՇ.	50,000 ՂՐՇ.	20,000 ՂՐՇ.

ԻՔՐԱՄԻՅԷԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏ ՎԷ ՄԻԳՏԱՐԸ

1	Ասէտ	300,000	Ղուրուշ	Իքրամիյէ			
1	»	100,000	»	»			
1	»	50,000	»	»			
1	»	20,000	»	»			
6	»	60,000	»	»	պէհէրի	10,000	ղուրուշ
10	»	50,000	»	»	»	5,000	»
20	»	40,000	»	»	»	2,000	»
60	»	60,000	»	»	»	1,000	»
400	»	200,000	»	»	»	500	»
3000	»	240,000	»	»	»	80	»
31500	»	630,000	»	»	»	20	»
35,000		1,750,000					

Քէշիտէ մասուսէսէ Զըրաաթ Պանքասը Մէճլիսը Իտարէսի հէյէթիյլէ մաքամաթը մէզքիւրէ նէզարէթը ճէլիլէսիյլէ Տիվանը Միւհասէպաթտան վէ Օսմանլը Պանքասընտան թային օլունան զէվաթ հուզուրընտա իճրա օլունուպ, գազանըլան իքրամիյէլէր պիր կէօնա թէնզիլաթ իճրա խըլընմաքսըզըն թէմամը թէմամընտա վէ մէհրի 20 ղուրուշ հիսսաըյլա թէէտիյէ օլունաճաղը կիպի քէշիտէ էտիլէճէք նումէրօլար էրթէսի կիւնիւ կազէթալարլա իլան խըլընաճագտըր.

Պիլէթլէր՝ Տէրսաատէթտէ Զըրաաթ Պանքասը իտարէի մէրքէզիյէսիյլէ Քէօբրիւտէքի բիանքօ շիւպէսինտէ վէ պիլ ումում սարրաֆլարտա վէ թաշրատա Զըրաաթ Պանքասը շիւպէ վէ սանտըգլարը իլէ Օսմանլը Պանքասը շիւպէլէրինտէ ֆիւրուխթ օլունուր. Թամ իթիպարըյլա 25 սաէտա պիլէթ ալան քիմսէյէ 100տէ ալթը իքրամ խըլընըր, վէ թօբթանը քէշիտէտէն պիր կիւն էվվէլինէ գատար իյատէ օլունան պիլէթլէր իսթիրտատ օլունուպ պէտէլի կէրի վէրիլիր.

ԹԱՄ ՊԻԼԷԹԻՆ ՖԻԱԹԸ 1 ԱՏԷՏ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՅԷ

ՆԸՍՖ ՊԻԼԷԹԻՆ ՖԻԱԹԸ ՉԷՅՐԷԳ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՅԷ

ԱԿԱՄԱՅ ԶԵՂՉ

Այս տարի ձմրան եղանակին ուշանալուն պատճառաւ, Անգլիական մեծ գործարաններէ ամէն տեսակ զգեստեղէնի կերպասներ բերել տուած ըլլալով, մասամբ ձեռքերնիս մնացած է։ Ասիկա վաճառատան մը գործառնութեանց կրնայ մեծ վնաս պատճառել։ Հետեւաբար ակամայ գիներուն վրայ մեծաքանակ զեղչ մը ընել ստիպուած ենք, ձեռքէ հանելու համար ապրանքները։ Կը յանձնարարուի այս բացառիկ առիթէն օգտուիլ։ Դիմել՝ Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, պօղաչաճիին դէմ, Եալտըզ խանի կից, անգլիական կերպասի վաճառատունը։ Գիները վերջնական են։ Կիրակիներն ալ բաց է։ 10—2

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՄԱՐ

Յէն 15 ամիս ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄՈՎ

ԱՊԱՌԻԿ

ԱՌԱՆՑ ՏԵՒ Է ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ

Կարեւոր գնումներու համար մասնաւոր պայմաններ

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՔ ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԱՂՋԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԵՍԱԿ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ

ԿՕՇԻԿՆԵՐ եւ ԲԱԶՄԱՏԵՍԱԿ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

"ԿԱՐՄԻՐ ԱՔԼՈՐ"

Թարագճըլար, Պիրաճըլըր խան, թիւ 2, ՊՈԼԻՍ

ՆՈՐ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸՆ ԱԼ.— Խնդրանաց վրայ, գարթ փոստալով և կամ ուրիշ միջոցաւ, ձեւողներ կը ղրկուին կերպասներու նմոյշներով, յանձնարարութիւն և չափ առնելու համար։ 50—2

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԲԱՆԿԱԼԹԻ

1ՅՐԴ ՇՐՋԱՆ

Կիրակնօրեայ առեւտրական վարժարանի դասերը կ'սկսին յառաջիկայ Հկտ. 29 կիրակի կէս օրին մեր Բանկալթիի վարժարանին մէջ։

Միայն 7 ամսոյ մէջ, կիրակի օրեր երեք ժամ զբաղմամբ, կ'ուսուցուին հետեւեալները գործնական կերպով։

1. ՎԱՃԱՌԱԿ. ԳԻՏԵԼԻՔ.—Առեւտր. թղթոց տեսակները, օրէնք, սովորութիւնք, գործառնութեանց եղանակներ ևն.։

2. ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.—Պարզ տոմար, կրկնատոմար, բացրատոմար և ընթացիկ հաշիւներ։

3. ՀԱՇՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ.—Առեւտուրի մէջ պատահած ամբողջ հաշիւներ։

Վճարումն է ամսական 40 ղրշ. կանխիկ, ունկնդիր ուսանողք կ'ընդունուին մէկ մէճիտով։

Յաջողեալք կ'ստանան ՎԿԱՅԱԳԻՐ և գործի կը դրուին վաճառատանց մէջ։

Արձանագրութեան համար պէտք է քարթ-բօսթալ մը ուղղել Բագրատունի վարժարան Բանկալթի, Ճէտիտիյէ փողոց և որոշեալ օրը դասի գալ։

Այս ճիւղերուն և լեզուաց վրայ մասնաւոր դաս ուզողներուն ալ գոհացում կը տրուի։

Ծրագիրը ձրի կը տրուի վարժարանէն։

Հիմնադիր-Տնօրէն

2—6 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Հագուստի խնդիրը վերջնականապէս լուծուած է այլ եւս։ Պատրաստ զգեստեղէնի մեծ վաճառատունը՝ ԷՄՆԻՅԷԹ որ Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամի հրապարակին Թրէսի Լիօնէ դրամատան փայլ

յարկը հաստատուած է, երէկ մարդոց եւ տղոց յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու մեծ մթերք մը ունի միշտ, որոնք խիստ նուրբ, ձեւաւոր եւ վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած են ու ամէն ճաշակի յարմար եւ աժան գիներով կը ծախուին։

ԷՄՆԻՅԷԹ վաճառատունը իր կերպասները ուղղակի եւրոպական մեծ գործարաններէ մեծաքանակ բերել տալով զանոնք ամէնէն ճարտար դերձակներու ձեռքով հագուստ կը վերածէ, այս բացառիկ պատճառով վաճառատան մէջ մեծ քանակութեամբ պատրաստ գտնուած հագուստները ամէն եղանակի նորաձեւութեան կը յարմարին եւ չափի վրայ կարուածներէն բնաւ չեն զանազանիր։ Ամէնէն աւելի ճաշակի տէր ու դժուարահաճ անձինք անգամ զոհ կը մնան ԷՄՆԻՅԷԹի հագուստներէն, որոնք այնչափ կատարելագործութեամբ ճարտարօրէն ձեւուած են որ զարմանք կը պատճառեն։ Մեր գրածներուն ճշմարտութիւնը հաստատելու համար բաւական է անգամ մը այցելել ԷՄՆԻՅԷԹ վաճառատունը։ Կիներու յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը կայ վաճառատան կից։ Գիները ճշմարտապէս վերջնական են. փոխ չէրլ բնաւ։ 8—50

ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՕՔԹ. ԻԶԶԷԹ ՔԵԱՄԻԼ

ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

Այս ներկը մինչեւ հիմակուան հրապարակ հանուածներուն ամէնէն առողջապահականը և գերազանցը ըլլալով, վաւերացուած և հաստատուած է օսմ. ճարտար բժիշկներուն կողմէ։ Այս ներկը հերաթափութեան արգելք կ'ըլլայ և մազերուն մեծնալուն կը նպաստէ, որուն օգտակարութիւնը Բարիզի ցուցահանդէսին մէջ գնահատուելով ոսկի շքադրամի արժանացած է։

Կեդրոնատեղին է Պաղչէ-Գաբու Համիտիյէ Սէպիլի դիմացը Աբիկ Ունճեանի դեղարանը։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանները և սափրիչներու խանութները։ 2—6

ՊԱԼՍԱՄՕԼ

ՊԱԼՍԱՄՈՎ ԲԱՂԱԴՐՈՒԱԾ ԽԱՅԾՂԱՆԻ ՀԻՒԹ

BALSAMOL

Extrait fluide pectorale de Tolu et au goudron composé.

Պալսամօ Ամերիկայի Թոլօ քաղաքին հողերէն բուսնող և Մելօքսէրօն Թուլօֆէրօմ անուն ծառին կեղեւներէն հոսող նիւթ մընէ, որ Թուլօյի Փէլսէնկ կըսուի. այս նիւթը Նորվէկեան հռչակաւոր կաղամախիներու կեղեւներէն գիտականօրէն պատրաստուած բուսական հոսուն խայծղաններուն նման դեղերէ և բուսական նիւթերէ բաղկացած ըլլալով, պրօնշիթի, հազի դժուարաշնչութեան, եայլն շնչառական գործարաններու յատուկ հիւանդութեանց համար կը գործածուի, խուխը կը հալեցնէ և շուտով դուրս ելլելուն պատճառ կըլլայ։ Այս դեղը կը պատրաստէ դեղագործ Եօրկի Աբօսթիտի։

Կը ծախուի Ունքարանի կայս. ջաղացքին դիմացը գտնուած Սըրա տիւքեաններու անկիւնը մսավաճառի խանութին քով, Աղէպլէր ճատտէսի թիւ 5 Միւրիւվէթ դեղարանը։

Մէկ շիշին գինն է 5 դահեկան։

Ումում տէբօսը՝ Եէնի-Ճամի մէրտիվէնլէրի գարշըսընտա, Քեազիմ պէյին էճզա մաղազասը տըր։ 10—4

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յ. ՊԱՅԱՃԵԱՆ